

REVISTA

CATALUNYA²³⁵

X^a ÈPOCA

ÒRGAN D'EXPRESSIÓ DE LA CGT DE CATALUNYA

SETEMBRE-OCTUBRE

EL FINAL DE LA HISTÒRIA?

Redacció

Passat l'estiu i a les portes de la tardor afrontem un nou curs. La costa de setembre, que com la de gener i la de cada mes enfilem la classe treballadora d'aquest país pútrid i carregós.

La desesperança i les vides trencades són omnipresents¹; els desnonaments quotidians; la degradació del sistema sanitari i l'enfonsament del sistema educatiu, innegables; l'alça del cost de vida imparable. Cada cop treballem més i som més pobres i ens proposen jubilacions més tardanes i més minses. La piconadora neoliberal ho tritura tot al seu pas. I al capdamunt del runam moral que és el nostre present, s'alça un paisatge de cinisme i mediocritat.

Als governs i els parlaments, titelles i titellaires representen un espectacle que ja no s'empassa ningú; les polítiques a tot arreu són força similars: una escala de

grisos, un ventall de dretes amb algun toc de xenofòbia, patriotisme o ciment armat segons el cas. Sempre braç jurídic i armat de la patronal.

A l'estat espanyol el règim del 78 s'ha refet —el *tornisme* es cronifica i es dretanitzat— i a Catalunya, finiquitat el Procés, torna la pax regionalista amb un nou govern encara més dretà que l'anterior; que ja és dir. Genuflexions a Montserrat, a Felip VI i a Jordi Pujol. Apoteosi del nacional catolicisme a la pell de brau.

Des de les institucions, els diners es mouen a cabassos de les nostres butxaques a les dels grans capitals. La Copa Amèrica és la darrera escopinada a la cara.

Fora d'aquí, la internacional de l'odi i la xenofòbia s'estén pel món i els esclats violents, atiatats per les xarxes i les *fake news*, comencen a sovintejar.

El genocidi a Palestina continua amb la connivència de gairebé tothom i els atacs ja s'estenen a països veïns. Tampoc s'han

alçat gaires veus davant l'ofensiva dels talibans per silenciar les dones afganeses. Només des de baix se senten algunes veus de denúncia, boicot i vaga; en aquest sentit, des de la CGT hem impulsat la vaga general i les mobilitzacions del 27S.

Els llibertaris no som idealistes, utòpics ni ingenus: abatere el capitalisme, destruir aquest món opressiu i insuportable que ens estan imposant, és una necessitat; ens hi va la vida. I només ho podem fer nosaltres, des de baix i més enllà del sistema liberal.

L'anarcosindicalisme ha de créixer, formar-se i enfortir la militància i l'acció directa. I caure amb mala llet com una torrentada i esbandir-ho tot.

¹ En els primers sis mesos de l'any han mort 360 treballadors en accidents laborals a l'estat espanyol, 45 a Catalunya; els problemes de salut i els intents de suïcidi van a més, sobretot entre la classe treballadora (els intents de suïcidi als barris més pobres de Barcelona tripliquen la mitjana de la ciutat); etc.

CRÈDITS

Edició i coordinació:
R. Massana

Disseny i maquetació:
Jordi Arques

Portada:
Gemma de l'Ou

Han escrit en aquest número:

Òscar Murciano, Secció Sindical Atento CGT Lleida, Àlex Tisminetzki, Roger Gras, Manel Aisa, Adrián Zarco i Max Josep Van Kreveld, Xavier Vall, Amada Santos Sánchez (Dones Llibertàries), Grup de Treball PRL-Gènere, Gemma Parera, Américo Ferraiuolo, Toni Álvarez, Pere Alzina, Cheb Palaias, R. Massana

Il·lustracions i fotografies:

Isabel Couchoud, Arxiu CGT, @undesgraciati, Chini, Oscar Alajarín, Roger Peláez, Miguel Ángel Serradilla Santos

Els textos són responsabilitat únicament dels seus autors. No compartim necessàriament les opinions que s'hi expressen.

Contacte:
catalunyacgt@spcgtcatalunya.cat

ON ENS TROBEM

Secretariat Permanent del Comitè Confederal de la CGT de Catalunya
c/ Burgos, 59 baixos 08014 Barcelona
spccc@spcgtcatalunya.cat
Tel. 935120481

Federacions sectorials

Federació d'Administració Pública de Catalunya – FAPC
Federació de Banca, Estalvi, Assegurances, Entitats de Crèdit i Oficines i Despatxos de Catalunya – FESIBAC Catalunya
Federació d'Ensenyament de Catalunya – FEC
Federació del Metall de Catalunya – FEMEC
Federació Catalana d'Indústries Químiques i afins – FCIQ
Federació de Sanitat de Catalunya – FESAN Catalunya

Federacions locals

Federació Local de Barcelona
C/ Pare Lainez 18-24. 08025. Barcelona
Tel. 933103362

Federació Local de Viladecans—Baix Llobregat
c/ de la Muntanya, 16
08840 Viladecans
Tel. 936590814 / 610 072 649

Federació Local de Castellar del Vallès
c/ Els Pedrissos 9 bis
08211 Castellar del Vallès
Tel. 937142121 Fax 937142121

Federació Local de Manresa
c/ Circumval·lació 77, 2n
08240 Manresa
Tel. 938747260 / 698 47 29 30

Federació Local de Rubí
c/ Colom 3-5
08191 Rubí
Tel. 936638846

Federació Local de Sabadell
C/ Rosselló, 10
08207 Sabadell
Tel. 937450197 / 670 648 390

Federació Local de Sallent
Pça Josep Anselm Clave nº7
Tel. 938370724

Federació Local de Terrassa
c/Ramon Llull 130-136 08228 Terrassa
Tel. 930 37 86 91 / 601 466 755

Federació Local de Tarragona
Pça. Imperial Tarraco 1 Edifici 2, 3a
43005. Taragona
Tel. 977242580

Federacions comarcals

Federació Comarcal Barcelonès Nord
Carrer de la Conquesta 119, local.
08912 Badalona.
Tel. 640150203

Federació Intercomarcal Alt Camp i Conca de Barberà
Carrer de la Zeta n. 6 (entrada per la Plaça)
43800 Valls

Federació Intercomarcal del Baix Camp-Priorat

Pça de les Oques, 8, 1r, despatx D
43202 Reus
Pça de la Llanterna
43740 Móra d'Ebre

Federació Comarcal del Baix Llobregat
Adreça: Carretera d'Esplugues 46
08940 Cornellà de Llobregat
Tel. 93 377 91 63

Federació Comarcal del Baix Penedès
c/ Nord 11-13, 3r 43700 El Vendrell
Tel. 977660932

Federació Comarcal del Berguedà
Plaça Europa, 5 baixos
08600 Berga
Tel. 640 932 405

Federació Intercomarcal del Garraf-Alt Penedès

c/ Lepant 23, baixos esquerra
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 938934261

Federació Intercomarcal de Girona

Av. Sant Narcís 28, entr. 2a
17005 Girona
Tel. 972231034

Federació Comarcal de L'Anoia

Adreça: C/ Clavells 11
08700 Igualada
Tel. 938042985

Federació Intercomarcal de Ponent (Lleida)

Avinguda Prat de la Riba, 7, 1r
25006 Lleida
Tel. 973275357 / 680 18 67 05

Urgell-Segarra

Avinguda catalunya 66, Baixos
25300 Tàrraga
Tel. 873494679 / 640051696

Federació Comarcal del Maresme

Av. Lluís Companys, 45
08302 Mataró
Tel. 640629438 / 937908261

C/Ciudadans, 16
08490 Tordera

Federació Comarcal d'Osona

C/ Virrei Avilés 15 entlo 2ª
08500 Vic
Tel. 622 09 83 24

Federació Intercomarcal de Terres de l'Ebre

Avinguda Remolins 34-36 Baixos,
43520 Tortosa
Tel. 877915591 / 684418986 (Whatsapp)

Federació Comarcal del Vallès Oriental

Ronda de Oriente 6 08100 Mollet del Vallès
Tel. 935931545 / 600 375 500

SUMARI

Editorial

El final de la història? 2

En el focus

Educar per l'emancipació 3

De la conferència sindical 4

Sindicalisme

Secomsa o el pols guanyat a l'empresa 8

La importància de fer vagues ofensives 10

Breus sindicals 11

Atento o com desmantellar els centres de treball 12

Documents

Les obligacions legals per exposició a agents cancerígens 14

L'Entrevista

Dolors Marín 16

Opinió

La memòria històrica, aquella que li diuen democràtica 18

Els predocs de la UdL ens tornem a aixecar 19

Social

Guerra a la guerra! 20

Les nostres veus llibertàries i feministes

Memòria i grans dones: Balbina Pi 22

Pindoles PRL 23

Internacional

Transitar els Balcans 24

Dinamita de cervell

I used to live in a city. I mean, a real city 26

Mal d'escola | La cançó de cada estiu 29

Cultura

Humor 30

Humor

En les meves sabates 31

En les meves sabates

Anna Costal Fornells 32

EDUCAR PER *l'emancipació*

IL·LUSTRACIONS
Isabel Couchoud

Redacció

Des de fa un temps, uns anys potser, l'educació ha anat prenent una forta presència pública, des de les converses de carrer a les xarxes socials, a la premsa i en el món editorial. Com una bomba de rellotgeria, cada cop més present, omplint hores i hores de converses, tertúlies, llibres i articles, sovint com un verí.

Parlar d'educació és parlar de diverses qüestions que s'entortolliguen de manera natural i sovint interessada, per amagar intencions: **la ideologia** —i aquí, la pedagogia— i **les qüestions socials i laborals**. Aquestes darreres, ocultes massa sovint rere una cortina de fum espès.

Ara que comencem un nou curs, hem volgut posar en el focus el món de l'educació, un món que ens és ben nostre, ben present i ben viu des de sempre en el món llibertari.

■ De què parlem quan parlem d'educació?

Quan es parla d'educació avui en aquest país es sol parlar del sistema educatiu, de la institució; sovint, focalitzant en l'educació obligatòria, tot i que l'educació va molt més enllà. Per nosaltres, fins i tot si ens cenyim a l'educació formal i institucionalitzada, tenim en compte totes les etapes, des de 0-3 a l'educació infantil, primària i secundària, el batxillerat, la formació professional, la universitat, els centres de formació d'adults. I, més enllà, el sector social, tant important i amb una implantació rellevant a la CGT.

Educar és un repte, sempre ho ha estat; i ho és més en el món d'avui en una societat com la nostra, amb processos de socialització extremadament complexos i diversos on conflueixen les xarxes socials, els tik-tokers, youtubers i *streamers* diversos, les sèries i pel·lícules, la música, la família, el veïnat, les amistats... i no poques vides amb experiències dures com la migratòria, les violències sistèmiques o puntuals i un llarg etcètera. En definitiva, el capitalisme i el capital econòmic, social i/o cultural són omnipresents en l'educació. No tirem pilotes fora ni som ingenus: volem ser part important de l'educació de la nostra societat i fem mans i mànigues per no defallir i arri-

bar a bon port; i sabem, així mateix, que els contextos no sempre ajuden i tindran tanta força o més en la formació de l'alumnat que escoles i instituts.

No es pot fer, només, des de les aules: per educar un infant cal una tribu, diuen. I això ens lliga, doncs, a les famílies i a tota la societat.

■ Una lluita compartida

El poder —fins i tot els governs que es vanten de *republicans* o *progressistes*—, quan es tracta de la cosa pública sol atiar els enfrontaments entre les classes populars, descapitalitzant allò públic i creant mala maror. Ho fan als serveis socials, al sistema de salut... i molt clarament, els darrers anys, en l'educació. I aquí i allà hem d'esborrar aquesta línia divisòria que ens volen imposar, la que separa i enfronta *usuaris* (sic) i *prestadors del servei* (sic).

Des dels governs i sobretot la premsa es dibuixa una fissura entre docents i famílies inexistente —com si els docents estiguessin fora de la societat; com si no fossin, sovint, pares i mares i familiars d'alumnes—. Docents i famílies som part d'un mateix procés d'educació i hem d'anar colze a colze alçant aquest castell que és l'educació de nadons, infants, nens i nenes, joves que es van fent grans. I si cal, fer pinya davant una administració que ens està fallant a tota la societat.

La pròpia Llei d'Educació de Catalunya (LEC) preveu una inversió en educació del 6% i fa molts anys que les necessitats van a més i seguim molt i molt lluny d'aquest 6%. Es parla d'educació inclusiva però tot queda només en el titular, sense recursos. Es lluita contra el «fracàs escolar» maquillant les dades en comptes d'impulsar una educació de qualitat. La política educativa, en fi, s'ha atrinxerat en la propaganda.

■ Els sindicats

Sovint sentim direccions dels centres educatius —afortunadament no tots, encara— parlar d'*els sindicats* arronçant el nas, amb cara d'ensumar merda; el Departament, en el rol de patronal, tres quarts del mateix; i la premsa, col·laborador necessari per construir opinió, és un bombardeig constant contra sindicats i docents.

Enmig de tanta intoxicació, que no pot ser casual, deixeu-nos fer memòria sindical ni que sigui per posar una mica de llum a la foscor.

És en el convuls segle XIX, en plena imposició de l'estat liberal i extensió del capitalisme, que la classe treballadora es va anar organitzant per defensar-se d'aquesta implantació violenta. I va suar i van ser anys de fer mans i mànigues fins i tot per tenir el dret d'associació! Els sindicats, en fi, són les organitzacions dels treballadors i treballadores per defensar-se davant l'estat i la patronal.

Avui, la gran majoria de la classe treballadora no està afiliada a cap sindicat (i fins i tot escasseja la consciència de ser classe treballadora) i, no és casual, cada cop patim pitjors condicions laborals i de vida. En comptes de fer el ploricó i esperar que els altres ens treguin les castanyes del foc, cal afiliar-se, participar en les assemblees, aportar propostes, picar pedra. *Si ningú treballa per tu, que ningú decideixi per tu.*

Una onada d'escoles racionalistes (...) de la mà de la classe treballadora i del moviment llibertari

■ La CGT: l'anarcosindicalisme i la mirada de classe

La nostra és una història que entronca amb la Il·lustració i la lluita del moviment obrer i que prendrà forma en l'anarcosindicalisme.

És la lluita per millorar la vida de la classe treballadora, i una lluita que es fa dibuixant un horitzó social a atènyer i dotant-nos d'una cultura pròpia.

Deixant enrere les associacions gremials, l'anarcosindicalisme ja es va estructurar fa més d'un segle com una confederació de sindicats *de classe* —a la CGT hi ha Sindicats d'Ensenyament, de Sanitat, del Metall, de Transports, i un llarg etcètera—; perquè la classe treballadora és una i exercim la solidaritat i el suport mutu. I perquè la nostra no és una lluita corporativista i de curta volada sinó que tenim un projecte social compartit, un ideal llibertari a l'horitzó.

Corrents de fons han anat erosionant el sistema des de dalt

■ L'anarcosindicalisme i la cultura

La força emancipadora de la cultura va ser en tot moment un element central de la nostra cultura política, quan l'escassa educació —que arribava a pocs— era en mans de l'Església. Per això els obrers catalans de seguida van posar en circulació la seva pròpia premsa, els seus espais d'oci, la seva pròpia literatura, etc., i van alçar ateneus i van organitzar classes per a infants i adults.

Una onada d'escoles racionalistes van anar-se escampant per Catalunya de la mà de la classe treballadora i del moviment llibertari. Hi anaven els infants; hi anaven treballadors i treballadores després de llargues jornades de treball. La cultura era un valor, n'eren conscients i la reivindicaven i lluitaven.

Aquestes són les nostres arrels. Els ateneus de la classe obrera, les escoles racionalistes, Ferrer i Guàrdia; o l'obra revolucionària de 1936 a les aules: el Consell de l'Escola Nova Unificada (CENU), endegat ja el mateix juliol de 1936 i amb un pedagog llibertari al capdavant, en Joan Puig Elias. Des del CENU es va aconseguir per primer cop a Catalunya la plena escolarització dels infants catalans i en la primera experiència d'immersió lingüística en català, tot des d'una pedagogia d'acord a les idees racionalistes i llibertàries.

Avui, seguim defensant la cultura i l'educació com eines d'emancipació que volem per a la classe treballadora catalana.

Els nuclis i sindicats d'Ensenyament de la CGT fem assemblees, impulsem l'organització dels treballadors, pensem i repensem la nostra feina, impulsem vagues quan cal, fem jornades d'educació o trobades per compartir reflexions i propostes (els darrers mesos, les Jornades Pedagògiques de Reus o l'Escoleta d'estiu), etc. I en les conferències sindicals, com la del passat mes de juliol per a l'educació pública no universitària, afinem la nostra brúixola ideològica i reivindicativa a partir de la participació de tota l'afiliació, des de baix.

■ Interessos espuris, homes de palla i plats trencats

Si hem assenyalat els orígens i vincles entre el món llibertari i anarcosindicalista amb la cultura i l'educació, ara toca respondre'ns qui tenim davant, els rectors de les institucions educatives.

El sistema educatiu i els consellers i ministres de torn van passant, el sistema es bressola en un vaivé constant de lleis i normatives. Sentim la veu de l'OCDE, de fundacions i entitats diverses —la Fundació Bofill, la Fundació Botín, el BBVA, La Caixa...— i els seus interessos espuris. Veiem com s'estenen els tentacles des de la Via Augusta, utilitzant tots els recursos de la Conselleria; a vegades fent de titellaires, més o menys enfora de la seva estructura orgànica: aquells articles i reportatges a la premsa amiga, aquell simulacre d'associació —nascuda gens casualment en plenes jornades de vagues docents— que des del primer dia repeteix consignes de la Conselleria i té veu als TN i allà on vulgui.

Els darrers anys, la situació al Departament d'Educació català s'ha anat enverinant. Corrents de fons han anat erosionant el sistema des de dalt, passant els docents per la piconadora, disciplinant per decret i *manu militari* des de les direccions. Aquesta situació violenta, on un govern imposa els seus objectius contra els professionals del ram, els docents, s'ha volgut dissimular rere una cortina de fum pedagògica. I aquí els defensors de la Conselleria no poden sinó alçar un home de palla per construir el seu relat: que hi ha una suposada renovació pedagògica —en referència, sovint, a principis pedagògics d'inicis del segle XX— que està patint les traves i reticències d'uns professors carques ancorats (diuen) en un *model tradicional* —solen usar aquesta expressió—, i que amb quatre pinzellades podríem dibuixar com uns professors que esperen que l'alumnat reciti de memòria les llistes dels reis gots, que castiguen els alumnes fent-los agenollar de cara a la paret amb uns quants llibres voluminosos sobre el cap i les mans o bé colpejant-los la punta dels dits amb un regle, que fiten els infants amb mirades d'odi des d'una tarima, i els escridassen i els peguen i se'ls mengen a la porta de l'escola quan surten ben bé com aquell Saturn de Goya es menja els seus fills. En fi, un autèntic home de palla. L'objectiu? Disciplinar i imposar els seus criteris, que són essencialment ideològics.

■ Contra la ignorància

Deia Mikhaïl Bakunin, un dels grans referents de l'anarquisme, que

«Un home condemnat a ser tota la vida un ésser brutal, sense educació humana, un home privat d'instrucció, un ignorant, és necessàriament un esclau; i si exerceix drets polítics, podeu estar segurs que, d'una manera o d'una altra, els exercirà sempre contra ell mateix, en benefici dels seus explotadors, dels seus amos.»

Per això el moviment llibertari i l'anarcosindicalisme sempre hem tingut una gran estima al món de l'educació i hem defensat sempre la necessària formació de la classe treballadora per assolir la seva emancipació.

I per això veiem amb temor aquesta degradació de l'educació al nostre país, tant per als docents (i

altre personal: PAS, PAE, vetlladores, etc.) com per a l'alumnat. És a dir, contra tota la societat.

La ignorància fa éssers dèbils, obtusos i reaccionaris, com deia Bakunin. I veiem dia a dia com creix el suport i les actituds d'extremadreta entre els joves (i aquí, el masculí no és genèric). Potser hi ha això rere la política educativa que patim: una recerca de mà d'obra barata i dòcil.

La ignorància fa éssers dèbils, obtusos i reaccionaris, com deia Bakunin

A l'educació i a la societat és cada cop més present el que popularment anomenem *cunyatisme* i que en la psicologia social es coneix com l'efecte Dunning-Kruger, un biaix cognitiu segons el qual els individus amb escassa habilitat o coneixements pateixen un efecte de superioritat il·lusori, considerant-se més intel·ligents que altres persones més preparades, tot mesurant incorrectament la seva habilitat per sobre de la realitat. *La ignorància és molt atrevida*. I no en pot sortir res de bo.

■ Treballadors, tanmateix

La CGT és una organització sindical i com a tal —més enllà del nostre interès per la cultura i l'educació— defensem els treballadors de l'educació tal i com ho fem en la resta de sectors. Perquè, per més que ens parlin de vocació (o fins i tot ens la creiem i la defensem), no deixem de ser treballadors i tenim drets laborals. I n'hem de ser conscients, i deixar d'omplir forats amb les nostres ganes i vocació. La degradació de l'educació arriba per aquí, també.

El sector de l'educació és —de lluny— on es fan més hores extra no retribuïdes: prop del 16% de les hores extra no retribuïdes són de personal docent! I tots som conscients que sense aquestes hores, el sistema educatiu s'enfonsaria, tal com està organitzat.

Si entrem en altres qüestions de salut laboral, podem parlar de les temperatures amb què treballen sovint els docents (i l'alumnat!) —fora d'allò que estableix la legislació (RD 486/1997): entre 17 i 27 °C—; dels riscos psicosocials ben acusats i presents en la professió docent; i d'un llarg etcètera de qüestions laborals que com a treballadors que són, els docents no haurien d'oblidar. ■

DE LA CONFERÈNCIA SINDICAL

De l'educació pública no universitària

■ CGT en defensa d'allò públic

CGT Ensenyament aposta per una xarxa educativa pública i única, la **desaparició dels concerts educatius**, que es deixin de destinar diners públics a entitats privades, i, per tant, a **derogar les normatives necessàries** per fer-ho possible.

Estem en contra de l'existència d'escoles concertades i volem que s'integrin a la xarxa pública, que el seu professorat i altre personal passin a ser treballadors de la funció pública, i que els edificis passin a ser de titularitat pública.

Així mateix, CGT Ensenyament treballarà per la **internalització** d'aquells sectors de l'educació on s'apliqui una subrogació entre empreses, demanant que siguin "internalitzats" i que s'integrin dins de la plantilla del centre també tot el personal dels centres educatius (incloent-hi vetlladores, personal de neteja, de cuina, monitors del lleure...).

De la mateixa manera, lluitarem per **acabar amb la subcontractació de serveis públics** perquè passin a ser de titularitat municipal o autonòmica, i que el seu personal passi a formar part de les plantilles municipals o autonòmica, segons el cas.

■ Un sol cos dins el sistema educatiu

La Federació d'Ensenyament de CGT defensa que **tot el personal educatiu ha de ser un cos únic des de l'etapa 0-3, sense diferències de sou** —és a dir, cobrant tots i totes la remuneració màxima establerta actualment, que correspon al cos docent de secundària—, però mantenint, evidentment, l'especialització.

■ + plantilles, - ràtios

CGT Ensenyament seguirà focalitzant la seva lluita perquè **s'incrementi la plantilla de les treballadores de l'educació**, ja que això porta implícit una millora de l'educació pública al servei de la classe obrera per:

- Millorar l'estabilitat laboral.
- Convertir les vacants estructurals o perfilades en ordinàries.
- Acompanyar de forma paral·lela i progressiva una **reducció de ràtios** i evitar el tancament de línies públiques.
- **Incrementar el personal PAE.**
- Millorar la coordinació entre les treballadores dels centres.
- Ampliar noves figures professionals al servei de la comunitat educativa.
- **Internalitzar i incrementar les vetlladores.**

■ L'accés a la funció pública

CGT Ensenyament prioritza **una única via d'accés** (de manera progressiva) a la funció pública educativa per al personal educatiu. Una via **que tingui en compte l'experiència i l'avaluació de la tasca pedagògica entre iguals**, entesa com un procés basat en la **pràctica-reflexiva** i que permeti una **millora de la professió**.

a) Accés a la borsa

Proposem l'existència d'una **borsa docent i de personal educatiu**, on el requisit únic d'entrada sigui la formació reglada necessària per exercir la professió; una **formació prèvia** que ha de ser de **qualitat, pública i gratuïta amb places suficients** per a tothom —cosa que no passa actualment—.

Cal exigir i treballar perquè els ensenyaments que habiliten per la pràctica docent a secundària (**Màster de Professorat**) siguin realment una **eina útil**, amb un programa ampli i coherent amb la pràctica docent, i que **totes les places siguin oferides a les universitats públiques**.

Per aconseguir-ho s'ha de **planificar** aquests estudis amb tota la **comunitat educativa**, amb **professionals que estiguin a l'aula**, amb un treball conjunt entre professionals de les Universitats i de Primària i Secundària i amb intervenció sindical, per garantir una visió global i unes **pràctiques útils i realistes**. A més, cal impulsar la **formació sobre la participació activa als òrgans de debat i decisió col·lectiva als centres**.

Així mateix, defensem que cal oferir assignatures optatives als diferents graus relacionades amb formació didàctica i/o de caràcter pedagògic.

Finalment, quant a les pràctiques de la formació defensem que cotitzin en la vida laboral i que els estudiants en pràctiques han de tenir les mateixes condicions laborals que les companyes de professió, per tal d'evitar la precarització dels i les estudiants.

Aquesta formació que hem esmentat és la que ha d'avaluar i garantir la capacitat teòrica i pràctica per poder fer la tasca educativa.

b) De la borsa al funcionari

Un cop **dins la borsa**, durant els primers tres anys amb vacant (estructural) en 3 centres diferents, al personal novell se l'hi haurà de fer un seguiment i acompanyament per tal de fer una **avaluació formativa i formadora**. La comissió avaluadora

haurà de ser àmplia, escollida de forma democràtica pel claustre, i formada per companys/es de feina, professionals d'altres centres educatius, inspecció, representants de les famílies i la part social. I, en tot cas, el sindicat ha de poder intervenir i incidir en l'acompanyament per defensar els interins avaluats de qualsevol mala praxi. **L'avaluació ha de ser entesa com un procés d'acompanyament constructiu i en cap cas controlador ni punitiu.**

En finalitzar aquest període de seguiment/avaluació es passaria a formar part del cos funcional docent i educatiu.

Aquesta proposta està supeditada a:

La **derogació completa i total del decret d'autonomia de centres, decret de direccions i decret de plantilles.**

Les **hores de seguiment** de la comissió han d'estar contemplades **dins l'horari lectiu.**

L'avaluació/seguiment ha de ser **transparent** i ha d'estar subjecte a un protocol de **revisió externa** sempre que així se sol·liciti.

Finalment, per acostar posicions entre la pràctica docent i les investigacions educatives, es lluitarà per aconseguir la col·laboració de personal educatiu en actiu en la investigació i la docència universitàries, per aconseguir una recerca que neixi amb la **pràctica** des d'un **punt de vista crític i reflexiu.**

■ Concursos de trasllats del personal funcionari

Per als concursos de trasllats del personal funcionari de carrera:

- Exigim que surtin totes les places **estructurals vacants** disponibles;
- Exigim que es **coneguin les vacants ofertes** abans de l'inici de presentació de sol·licituds;
- **Ens oposem al Decret 39/2014 per definir perfils i provisió dels llocs de treball**, que permet als equips directius bloquejar l'oferta de determinades places;
- Defensem que **haver aprovat un concurs d'oposicions** puntuï com a **mèrit en el concurs de trasllats**;
- Defensem **concursos de trasllats d'àmbit autonòmic cada dos anys**, alternant-se amb el concurs de trasllats estatal.

Aquesta FP sembla del PP

En aquest curs 2024-2025 s'implanta un nou currículum a la formació professional, que podríem resumir assenyalant que hi haurà menys inversió, més segregació, menys aprenentatge i més explotació.

Hi podem afegir, a més, que milers d'alumnes s'han quedat sense plaça aquest curs per poder estudiar formació professional.

Una Xarxa pel 0-3

Sota el lema de "Construïm una lluita comuna, fem Xarxa pel 0-3", des de CGT vam impulsar una trobada de professionals de la petita infància. Mestres i educadores ens reuníem el passat 27 de febrer per compartir les nostres realitats, parlar dels diferents aspectes que ens preocupen i començar a teixir una xarxa de suport i acció de totes les professionals del 0-3 arreu de tota Catalunya.

ENS CAL UN ESPAI PER FER PINYA, TROBAR-NOS, CONEIXE'NS, I ORGANITZAR EL 0-3

Sabem que som un col·lectiu gran, però també molt dispers i això comporta situacions en què algunes companyes es puguin sentir soles davant les males condicions que pateix el 0-3. A CGT ho teníem clar, ens cal un espai per fer pinya, trobar-nos, coneixe'ns, visibilitzar la nostra etapa i organitzar-nos per aconseguir dignificar-la!

Contacte: cgt03catalunya@gmail.com

El PAE en lluita

El PAE (Personal d'Atenció Educativa) també educa, i treballa al costat dels docents, dins les aules, estretament, amb les tutores i especialistes. Organitzat com a secció sindical a CGT Ensenyament, el PAE lluita per unes funcions clares i un reconeixement de la seva tasca educativa i la defensa dels drets i condicions laborals del col·lectiu.

UNA LLUITA QUE S'HA COL·LECTIVITZAT ASSOLINT MAJOR FORÇA

Una lluita que es va iniciar de forma individual, on cada treballadora negociava amb el seu centre els dies de treball i les funcions (moltes de les quals no eren pròpies de la seva categoria laboral), i des de la secció s'ha col·lectivitzat la lluita assolint major força.

Les TEEI (Tècnic/a Especialista en Educació Infantil), TIS (Tècnic/a Superior en Integració Social), EEE (Educadores d'Educació Especial) i AEE (Auxiliars d'Educació Especial) s'han mobilitzat per exigir la seva reclassificació professional al grup que els pertoca segons els seus graus d'estudis, implementant la LEC en els respectius convenis col·lectius.

Recentment, han aconseguit que el DOIGC (Document per a l'Organització i la Gestió dels Centres) incorpori la modificació de les funcions TEEI i la situació del PAE el mes de juliol, una petita però gran victòria després de 20 anys d'abusos i discriminacions causades per l'immobilisme per part de l'administració.

Una lluita, però, que continua. Anímem a totes les treballadores a participar en les mobilitzacions que es duguin a terme durant aquest curs; perquè sense conflicte no hi ha victòries!

Contacte: laboralseducacio@cgtcatalunya.cat

SECOMSA O EL POLS GUANYAT A L'EMPRESA

Victòria sindical històrica
al Baix Camp després de
25 dies de vaga indefinida

ARXIU CGT

Redacció

Matinada del 2 de setembre, Botarell, Baix Camp. Els treballadors de l'empresa pública Serveis Comarcals Mediambientals, SA (SECOMSA), que es dedica a la recollida de residus a la comarca, es comencen a concentrar davant la porta d'entrada a la planta de tractament. És negra nit però ja fa temps que crema la ràbia i indignació davant una direcció de l'empresa que porta gairebé dos anys bloquejant la negociació del nou conveni.

Cants, nervis i camions de recollida de brossa aturats davant la tanca verda de la planta. Camions que acabaran fent d'anunci ambulant del conflicte per tot el territori: "Vaga", "Salaris dignes" i "Prou precarietat" pintat sobre els tancs que dia rere dia engoleixen la brossa comarcal. És el primer dia de vaga indefinida a SECOMSA, una vaga dura que s'allargarà durant 25 dies. Un conflicte que venia de lluny i que gràcies a l'aturada i als piquets acaba amb una victòria sindical històrica, després d'un intens pols a la direcció de l'empresa i a la classe política local, dominada per

ERC i Junts, i responsable de les decisions i bloquejos al llarg de tot el procés.

La convocatòria de la vaga indefinida a SECOMSA representa un final i un inici. La plantilla veu acabada la seva paciència després de tantes promeses que no arriben enlloc. Després de veure com un company mor en un accident laboral i res no canvia. La «mala organització de la feina, la precarietat de la maquinària, la manca d'equiparació salarial o la necessitat de crear nous llocs de treball», denuncia Ignasi Risalde, delegat de CGT a SECOMSA, són motius de sobra per voler abordar el conflicte i iniciar una vaga a l'empresa.

■ "Indefinir" la vaga

ERC i Junts porten anys barallant-se públicament, però la vella burgesia i la socialdemocràcia catalana no tenen cap problema a l'hora de fer pinça i, si cal, governar amb mà de ferro. Al llarg dels vint-i-cinc dies de vaga indefinida, els polítics han demostrat que segueixen actuant com a veritables 'senyors de

la terra', cacics que intenten fer el que els dona la gana. Promocionant l'esquirolatge i posant, si fa falta, les brigades municipals a recollir la brossa de cada poble.

El primer cop de realitat arriba als despatxos quan camions amb les rodes punxades es queden sense poder sortir a recollir les deixalles de la seva ruta. «La vaga ha estat l'eina que ha forçat la direcció a asseure's i negociar amb els treballadors, després de 20 mesos de bloqueig», explica Ignasi Risalde, delegat de CGT a SECOSMA.

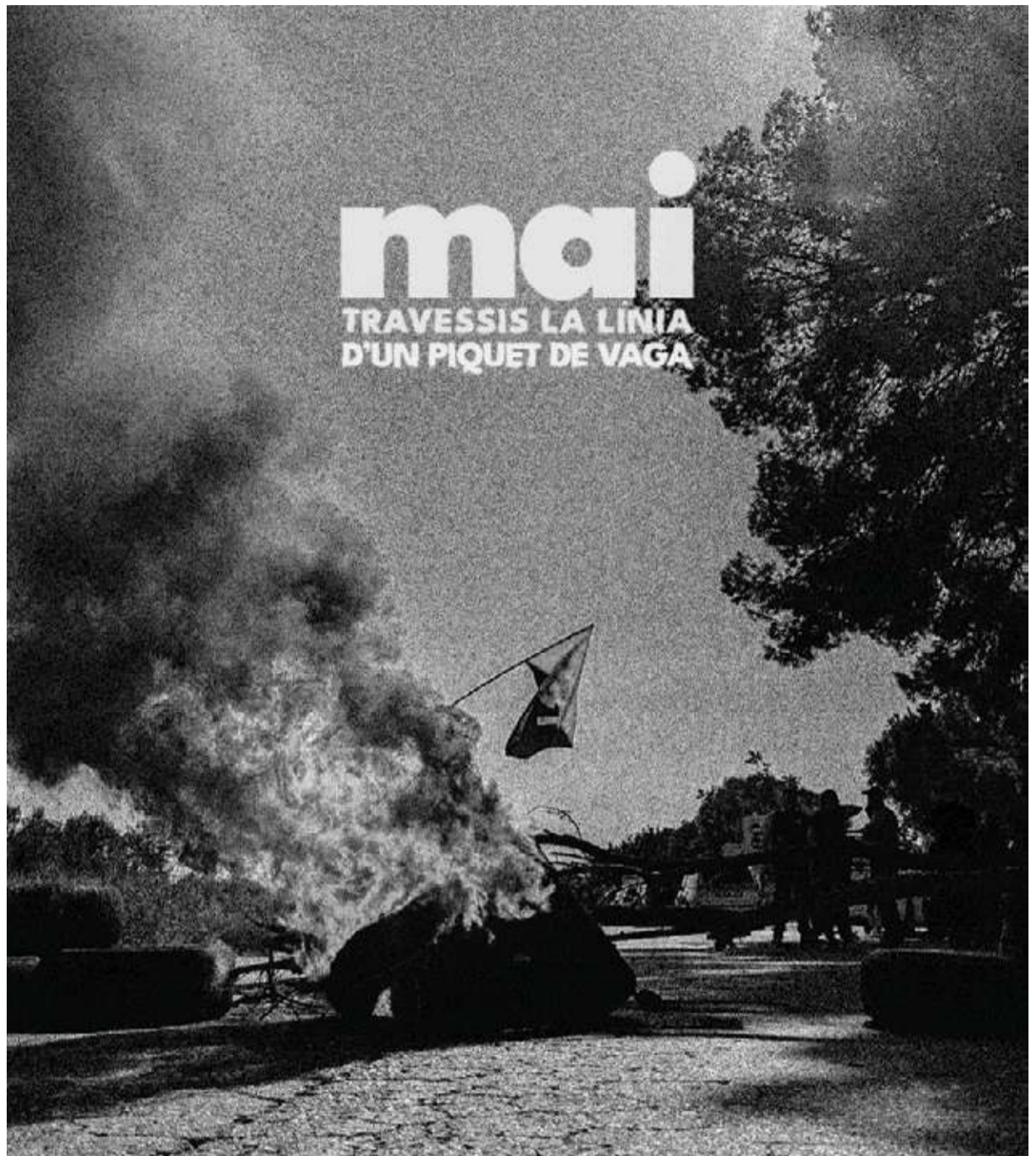
Després de dues setmanes de vaga, amb tenses i dures negociacions, la direcció de SECOSMA proposa un preacord que reconeix gran part de les reivindicacions dels treballadors. Un oferiment que ha de ser ratificat per l'assemblea de treballadors dos dies més tard. La proposta, però, no arriba a ser discutida per la plantilla. La pròpia empresa es fa enrere: retira l'oferta i planteja un nou acord que empitjora el que s'havia negociat.

El conflicte entra en via morta i s'endureix encara més. En aquest punt, tan Risalde com Jorge Fernández, de CGT Baix Camp - Priorat, emfatitzen en la combinació de tres eines per superar l'embat. La primera, la unitat dels treballadors: tot i que passen els dies i baixa lleugerament el seguiment, la determinació dels vaguistes no s'esquerda i l'objectiu es manté clar. La segona, els suport mutu. Militants de CGT i altres solidàries d'arreu del territori es desplacen fins al Botarell per mantenir el piquet dia i nit. La barricada que fins aleshores s'havia encès durant els canvis de torn passa a cremar dia i nit. La tercera: la caixa de resistència que, un cop activada, dona un recolzament incondicional als vaguistes i espanta a la patronal. Determinació, suport mutu i caixa de resistència davant la repressió dels Mossos d'Esquadra que, enviats per la direcció de l'empresa, obren el piquet amb els antiavalots.

Tres eines combinades que aconseguixen doblegar l'empresa el 26 de setembre, que acaba acceptant gran part de les reivindicacions després d'un gran desgast polític i personal. «Estic cansat d'aquesta vaga, vull que s'acabi ja», se sent a les files de la patronal poques hores abans de ratificar l'acord.

■ “Sense conflicte no hi ha victòries”

La victòria sindical a SECOSMA és “històrica” i marca «un abans i un després en la defensa dels drets dels treballadors i treballadores tan al Baix Camp i al Camp

❖ @UNDESGRACIAT

de Tarragona com al sector de les escombraries en general», sentència Fernández. Un sector amb unes condicions de treball precàries i amb conflictes arreu del territori català.

Al llarg dels vint-i-cinc dies de vaga indefinida s'ha confirmat que l'estratègia de la CGT funciona; «sense conflicte no hi ha victòries», remarca Fernández. El portaveu de la CGT al Baix Camp - Priorat també recorda que «defensar els serveis públics és defensar els drets laborals dels treballadors i treballadores» i que amb aquesta millora, la comarca blindarà el servei de recollida de residus de possibles privatitzacions futures.

L'assoliment de la jornada de 35 hores setmanals a SECOSMA arriba en mig del debat estatal sobre la reducció de la jornada. La lluita demostra que és possible aconseguir-ho sense rebaixes. Per aconseguir-ho s'hauran de fer valer les paraules de Billy Bragg i il·lustrades aquests dies de manera solidària per @undesgraciat: «Mai travessis la línia d'un piquet de vaga».

■ Les claus de l'acord:

- Implantació de la jornada laboral de 35 hores setmanals.
- Convocatòria de la taula de negociació del conveni col·lectiu amb el compromís d'enllestir-lo en un termini màxim de tres mesos.
- Reestructuració de les rutes amb la participació del comitè d'empresa.
- Renovació de la flota amb la compra de 7 nous recol·lectors - compactadors.
- Millora en el manteniment i la neteja dels vehicles de recollida, contenidors, maquinària de plantes de tractament i neteja general de les instal·lacions.
- Implantació d'un nou quadrant horari de dilluns a divendres.
- Ampliació i millora dels plusos per antiguitat.
- Ampliació dels dies d'assumptes propis.
- Increment salarial màxim establert per la llei de Pressupostos Generals de l'Estat.
- Creació de nous llocs de treball.
- Retirada de les denúncies policials presentades per l'empresa.

La importància de fer **vagues** ofensives

Òscar Murciano

Fem poques vagues i n'hauríem de fer moltes més.

Més enllà de que sigui un posicionament ideològic o vital, és una evidència pràctica que la majoria de les vagues que es fan, en certes condicions, funcionen. **I si la majoria funciona, per què no en fem més?** Aquí està el punt d'inici que cada secció hauria de reflexionar, és una situació que interpel·la a totes i cadascuna.

Posem, per exemple, la darrera setmana d'aquest juliol en què es van conèixer els resultats de tres importants vagues (97 dies de vaga indefinida a l'atenció telefònica d'H&M, 3 mesos de conflicte i 7 dies de vaga a la multinacional DXC, i Kellys de l'hotel Radisson de Marsella, amb accions solidàries de CGT a Barcelona en un dels seus hotels).

A H&M l'empresa accepta un increment del +9,75% a la categoria més baixa i un dia més de vacances; a DXC 3.083 persones tindran increments a l'agost d'entre el 6,2% i el 8,2% de mitjana; i a Hotel Radisson, l'empresa accepta una 13ª paga per les Kellys i un +9% de la seva categoria.

En aquests conflictes no s'han assolit la totalitat dels objectius, una resolució habitual. Però siguem realistes també pel que cal: a cap de les empreses en lluita s'hagués assolit ni un cèntim sense la determinada lluita de les treballadores.

Quan hi ha més opcions per guanyar?

Un conflicte sindical té moltíssimes situacions concretes segons l'empresa o sector on es produeixi (sindicats grocs, moral, tradició, força mobilitzadora del sindicat, i mil altres contextos que depenen del territori local que es trepitja).

Ara bé, hi ha característiques que són comunes per poder diferenciar les lluites. Bàsicament es poden dividir en dos tipus: conflictes sindicals defensius i ofensius.

■ Conflictes o vagues defensives

El sindicat està a la defensiva davant un atac patronal planificat. L'empresa ha de-

cidit una mesura negativa (ERO, MSCT, acomiadaments, deslocalització, etc.) anticipant una certa resposta sindical i gestiona mesures de contenció o gestió del problema. Quan està preparada, ataca. Sovint, no sempre, hi ha condicionaments de tipus econòmic (sigui per obtenir més guanys o per dificultats objectives i reals de l'empresa).

Aquests conflictes es desenvolupen amb molta rapidesa (període de consultes d'un mes o 15 dies) i el sindicat es troba a contrapeu. Fa tot el que pot, el màxim que pot, sense temps de planificar gaire i davant una empresa que està preparada per aguantar el cop fins que arribi el moment de la fi del període de consultes. Es fan vagues, hi ha una escenografia molt previsible i, habitualment, acaben en derrotes més o menys dissimulades. Tot i que hi ha èxits, no és la norma. La iniciativa correspon a la patronal que controla els diferents aspectes del terreny de joc.

■ Conflictes o vagues ofensives

Aquí passa exactament tot el contrari. L'empresa està tan tranquil·la guanyant diners amb un model de negoci estable i ara és el sindicat el que controla els temps i la posa a la defensiva.

La secció pot dedicar el període que consideri a crear les condicions de mobilització (aquesta capacitat afinada per actuar gairebé mai existeix per se, sempre l'ha de facilitar/burxar/atiar l'organització sindical, amb comunicació, assemblees, etc.). Els conflictes ofensius no tenen res a veure amb la dinàmica anterior, ja que **ara és el sindicat qui ho té tot preparat, amb un pla de lluita i la moral de la plantilla llesta per a l'acció**. Quan tothom està a les seves posicions en el millor moment possible, és llavors quan el sindicat ataca.

Ja no hi ha un temps màxim com en els processos de consultes d'agressions legals de les empreses. Ara podem fer bullir l'em-

presa a la nostra olla amb la millor de les estratègies que creguem oportunes, sense que el temps jugui en contra nostre. En uns llocs el millor pot ser una vaga indefinida per aturar el circuit logístic, omplir d'escombraries la ciutat, fer molts dies seguits per acabar amb els stocks que puguin tenir acumulats o superar la capacitat de resistència basada en temps sense obrir.

En altres empreses, potser és més efectiu repetir cops de jornades de vaga periòdicament en dates clau. Tenim totes les opcions obertes davant nostre i podem triar les armes que més ens convinguin.

Si la vaga supera les expectatives i es crea un problema real (guanyar una vaga ni és acumular simplement dies ni tenir un marcador electrònic amb el seguiment, sinó generar una pressió insuportable), llavors l'empresa comença a fer números i a cercar sortides perquè no està gens còmoda. El conflicte afecta la seva activitat, imatge davant clients, i al final és una molèstia que introdueix problemes quan la màquina de guanyar diners està a plena potència.

I és que fer una lluita en període de bonança i guanys empresarials és un gran avantatge: Primer, perquè el que demanem pot ser assumit sense problemes i, segon, perquè **la iniciativa és totalment nostra**. La podem modelar com vulguem fins portar l'empresa al punt d'estrès on valori que no val la pena seguir resistint.

Com a classe tenim molts problemes; actualment hi ha un factor gairebé transversal a tot arreu que és la pèrdua de poder adquisitiu, els salaris de conveni han quedat majoritàriament per sota de l'IPC, i és percebut objectivament per les plantilles.

Plantegem-nos fer més vagues, ara és l'hora. El sindicat a les empreses no és només una eina de reacció davant agressions. És també, i preferentment, una eina per passar a l'acció i arraconar l'explotació quotidiana.

Aprofitem aquests moments favorables, qui sap quant durarà.

Breus sindicals

Sociohabitatge sancionada per Inspecció de Treball

Ja fa temps que des del Sector Social de CGT s'ha tret a la llum pública el despropòsit que és Sociohabitatge. La resposta contra el sindicat no es va fer esperar, i hem estat patint el lawfare patronal els darrers mesos, amb les seves demandes penals, vulneració de drets fonamentals, persecució sindical...

El mes de juliol, rebíem la notificació del Departament de Treball que l'empresa Daski, de Sociohabitatge, havia tingut una important sanció econòmica per diverses infraccions laborals: la falta de calendari anual; la realització d'hores extra; la inadequació del registre de Jornada Laboral...

El mes de setembre, de nou hem rebut una notificació del Departament de Treball. En aquesta ocasió és l'empresa TITO 2006 SL, de Sociohabitatge, qui rebia una altra sanció econòmica per infracció en matèria de Prevenció de Riscos Laborals. Segons aquesta notificació, l'Empresa havia acceptat la seva responsabilitat en aquesta important infracció laboral i ja ha acreditat el pagament de la sanció imposada, donant-nos novament la raó en les nostres denúncies.

El Sector Social de CGT i tota la Organització seguirem lluitant per revertir la vulneració de Drets Laborals i Socials de treballadores i d'usuàries d'aquest servei social públic.

Manresa i FCC

Ja fa més de deu anys que s'allarga el conflicte en la neteja a la ciutat de Manresa. Les retallades de la subcontracta FCC fan que els treballadors hagin de fer front a una sobrecàrrega de treball i a afrontar pressions i exigències —d'FCC i de l'Ajuntament— que no es poden assolir amb els recursos que s'hi posen. La situació provoca estrès i esgotament als treballadors, i ja a finals de 2015 el Departament del Treball va instar FCC a prendre mesures, atès que Manresa superava la mitjana estatal en baixes laborals per accidents, molts d'ells lligats a l'estrès.

Després d'anys i anys de reclamar millores i de patir pressions, finalment el passat 24 de juliol es registrava un preavís de vaga indefinida que començaria el 29 d'agost, coincidint amb la Festa Major

de la ciutat. La pressió era llavors per a l'Ajuntament i FCC.

Unes hores abans d'aquella data, es firmava un acord de mínims amb sabor agredolç. S'aconseguia un increment salarial segons l'IPC, ampliació del complement de baixa dels 30 als 45 dies, algunes millores de caràcter social, a les instal·lacions i suport; i reforç per a tasques de neteja en herba. Les companyes de la CGT destaquen que la lluita no ha acabat, que s'obre un parèntesi per agafar forces, respirar i aprendre. Les treballadores del servei de neteja viària de Manresa estan decidides a continuar lluitant per recuperar unes condicions laborals dignes, que mai haurien d'haver perdut.

Acomiadaments a BRAM tecnologies

El passat 2 d'agost Bram Tecnologia, una empresa berguedana de camperització de vehicles, acomiadava inesperadament més de la meitat de la plantilla, en un ERO encobert, deixant sense sou un munt de famílies. L'empresari, Jeroni Altarriba, no només no va pagar les nòmines de juliol ni les indemnitzacions per acomiadament, sinó que a més ha afirmat que no pensa pagar.

La sensibilitat social de l'empresari escasseja. Fins i tot la Inspecció de Treball havia determinat que a Bram Tecnologies no s'acomplia la normativa, sobretot tenint en compte els productes tòxics que havien de fer servir els treballadors.

Bram Tecnologies era una companyia

ERO ENCOBERT A BRAM

amb setze treballadors contractats (i alguns més, en negre) que va facturar 3,2 milions d'euros el darrer exercici.

Els treballadors i CGT Berguedà ja han començat les mobilitzacions aquest estiu, a més de tramitar les pertinents demandes per acomiadament i per deutes.

H&M: desenllaç de la vaga

Des del *Catalunya* vam anar recollint en els anteriors números la tenaç vaga indefinida de les companyes de CGT a H&M iniciada el 25 d'abril. Finalment, el 30 de juliol es va desconvocar la vaga després de 97 dies. La mediació a la Conselleria de Treball entre CGT i H&M es va allargar vuit hores, però les companyes en van sortir amb pujades del 9,75% a la categoria més baixa i millores socials, una proposta que fou ratificada en assemblea de treballadores. L'acord permet recuperar poder adquisitiu i equipara beneficis socials entre la plantilla.

El mateix mes de juliol, la Inspecció de Treball havia sancionat la companyia H&M per la substitució de persones en vaga, vulnerant així l'exercici del dret fonamental de vaga. Aquesta sanció, tipificada de molt greu, se suma a altres dues sancions greus que H&M ha rebut aquest any per vulnerar el dret a la informació del Comitè d'Empresa.

LES COMPANYYES D'H&M EN VAN SORTIR AMB PUJADES DEL 9,75% I MILLORES SOCIALS

La setmana anterior a la firma de l'acord, les companyes de CGT a H&M s'havien fet sentir a la *flagship* —la botiga insígnia— de la companyia a Estocolm i a la seva seu central a Suècia, reclamant sous dignes juntament amb el sindicat suec SAC Syndikalisterna; i a Hamburg, Alemanya, amb el suport de la FAU. La solidaritat internacionalista de l'anarcosindicalisme va suposar una declaració de força davant la multinacional sueca.

ATENTO O COM DESMANTELLAR ELS CENTRES DE TREBALL

Secció Sindical Atento
CGT Lleida

■ Una decisió (in)esperada

El passat juny, amb nocturnitat i traïdoria, Atento —empresa estatal de teleoperadores— va demanar una reunió urgent amb RRHH i els sindicats. Van comunicar l'inici d'un procés de Modificació Substantial de les Condicions de Treball (MSCT) i mobilitat geogràfica estatal sense més informació fins a constituir la mesa negociadora. L'empresa va començar ocultant informació sobre com afectava la plantilla, els centres o els serveis. Aquesta retallada ha afectat els centres de Lleida, Lleó, Madrid-Ilustración, Toledo, Còrdova i Càceres, amb la intenció de destrossar la vida de 553 treballadors. Les mentides empresarials s'han traduït en causes econòmiques, productives i organitzatives. Reconeixent beneficis, però inventant excuses: despeses de més, sobredimensionament de trucades o una ràtio desequilibrada de coordinadors-teleoperadors. Som excedents a casa nostra però necessaris a les alienes, a gairebé 500 quilòmetres de les nostres vivendes. En un món on es pot treballar des de qualsevol lloc, aquesta aberració només pretén trencar les nostres llars i famílies.

A Lleida, la mobilitat geogràfica ha suposat deixar més de 100 famílies al carrer. Atento des de sempre ha precaritzat les condicions de treball amb EROs, MSCT, acomiadaments il·legals, sancions i persecució sindical. Ara, Atento ha decidit tancar el centre de Lleida i enviar-nos a treballar a Barcelona, València i Madrid sense cap benefici per als treballadors, obligant-nos a abandonar els llocs de treball a baix cost.

■ El paper de la CGT

La CGT va tenir clar des del principi que no toleraríem aquestes agressions i que necessitàvem un front comú per evitar aquesta massacre. La plantilla d'Atento no podia

quedar-se indiferent ni resignada. Havíem de demostrar la nostra capacitat d'estar unides i superar adversitats. No només per l'anarcosindicalisme, sinó també per l'experiència amb aquesta empresa, teníem clar que la CGT s'hi oposaria frontalment.

Les reunions amb l'empresa eren per cobrir l'expedient. Estem fartes de la suposada bona fe negociadora d'Atento i se'ns esgota la paciència i el temps. Sabem que les seves intencions són enriquir-se a costa dels nostres llocs de treball i vides. Des de la CGT vam insistir en la retirada de la mesura (Ni trasllats, Ni tancaments!) i en cercar solucions no lesives per a les companyes afectades. La CGT no es plantejava un possible acord en aquests termes. Ens quedava la dignitat i ningú no ens la podia robar amb causes inventades. Per això, vam fer una crida a la mobilització i vam plantejar aturades de 24 hores per buidar els centres els dies 9 i 12 de juliol i participar en les mobilitzacions locals.

Lluitem contra la precarietat ara i sempre, conscients que havíem de fer servir les nostres armes: vaga, mobilització, solidaritat i suport mutu. A Lleida vam socialitzar el conflicte convidant la ciutadania a participar en les nostres accions, fent una manifestació pels carrers, sortint a la premsa i reunint-nos amb grups polítics de l'Ajuntament de Lleida per fer pressió.

Malgrat tota l'acció i el discurs de la CGT la realitat és que han tancat un centre de treball, una resistència que no ha incomodat ni ha trastocat la planificació que tenia Atento en aquest ERO encobert. Pot ser degut a:

- Alguns treballadors assumien inevitablement el tancament i buscaven una indemnització el més alta possible.
- La socialització del conflicte no ha estat suficient i hem tingut dificultats per trobar-nos en període estival.
- Estar pendent d'una via legal que dilata en el temps el conflicte i sense resultats gens esperançadors.
- La nul·la unitat d'acció sindical que sabem que a la mínima signaran un pacte.

■ Les misèries de les propostes i les negociacions

Les reunions amb l'empresa estaven sota una situació de superioritat absoluta i de NO negociació. Propostes miserables per a mesures miserables. Dels 553 companys afectats, 522 serien traslladats. El trasllat forçós, a criteri de l'empresa; preavisant amb 30 dies, amb 3 dies per a la mudança i una compensació de fins a 1600 €. El teletreball es restringia a 50 persones i de forma híbrida (3 dies al mes de treball presencial). Seguia sobre la taula el tancament de dos centres i l'atur per a més de 500 companyes.

Vèiem immobilisme en l'empresa, que no volia buscar alternatives als acomiadaments. Una mobilitat geogràfica en un sector que atén trucades telefòniques a distància! L'empresa oferiria una ajuda de 600€ per la mudança que és ridícula, ja que poden costar uns 2000€. Teletreball ofert al 85% en centres oberts. Si podien oferir el 85% també ho poden fer al 100%. Els 3 dies que han d'acudir al centre són amb imports ridículs, no es paga el transport, allotjament ni dietes. Els criteris de selecció estaven imposats per l'empresa, basant-se en qüestions ambigües com la productivitat.

No vèiem voluntat de l'empresa per negociar. Les propostes semblaven negociació, però només oferien coses que no podien assumir. Atento va fer aquesta mobilitat geogràfica com una trampa, sabent que la gent ha d'acceptar el trasllat en un mes, altrament ha d'extingir el contracte.

■ La cirereta del pastís sindical

La patronal necessita els seus esbirros per facilitar les seves polítiques caciquils que validin un Acomiadament Col·lectiu Forçós. Per això, la signatura i complicitat de la majoria dels sindicats. Hem presenciat com l'empresa no cerca alternatives, sinó que pretén que siguem còmplices del seu ERO encobert fent que es signin propostes que ningú hauria d'acceptar. Atento només vol acomiadar a baix cost, per sota dels im-

ARXIU

La retallada afecta a centres de diverses poblacions de l'estat, destrossant la vida de més de 500 treballadors

ports de la improcedència d'acomiadament, i ho intenta emascarar amb complements econòmics per a la gent que ha d'anar-se'n a una altra ciutat. És una vergonya que algun sindicat es plantegi signar aquesta mesura, ja que va en contra dels treballadors.

I què passa? Doncs que ho tornen a fer. CCOO, UGT i STC firmen un acord que deixarà al carrer 500 treballadors. Han signat 169 posicions amb teletreball: 25 a Lleida, 35 a Còrdova, 33 a Lleó, 50 a Càceres i 26 a Toledo. Als centres que no es tanquen, se'ls oferirà teletreball del 85%, amb 3 dies de presencialitat al centre d'origen. A Lleida i Còrdova s'ofereixen llocs de teletreball del 100% sense necessitat de presencialitat. L'empresa es reserva el dret de revertir aquesta situació. Si es reverteix el teletreball, han d'anar al centre de destinació. S'atorgarà una compensació de 2000 euros per trasllat, dividida en dos pagaments: el primer en fer el trasllat i el segon el 25 de juliol de 2025. Es concediran 3 dies de permís per trasllat. Hi ha la possibilitat de trasllat per la parella si se sol·licita. Les persones de Toledo i Lleó que es traslladin al servei de BBVA a Madrid podran ampliar la jornada a 36 hores setmanals si així ho desitgen. Els coordinadors mantindran el salari actual. Es crearà una comissió de seguiment per supervisar el procés. El termini final per acceptar o rebutjar el trasllat serà abans del 30 de setembre. Un cop comunicat el

trasllat, es disposarà de 15 dies per decidir si s'accepta o rebutja. Indemnitzacions: 30 dies per any treballat, amb un màxim de 14 mensualitats, en cas de rebutjar el trasllat. Si el teletreball s'accepta i l'empresa decideix revertir-lo en 12 mesos, es podrà extingir el contracte amb una indemnització de 20 dies per any treballat, amb un màxim de 9 mensualitats.

Els sindicats CCOO, UGT i STC, van signar l'acord que condemna la plantilla a la disjuntiva de "o el petate o el carrer". Es van posar molt dignes durant la negociació per acabar traient els treballadors. Una signatura que condemna uns companys i en salva d'altres, però no dona seguretat als afectats. Tot són propostes temporals, diners a un any vista, i avala el deliri de causes amb què l'empresa ens ha venut aquesta mesura. Avalar que l'empresa està gairebé a la ruïna perquè la inflació ha pujat, perquè els salaris han pujat, és el summum del desvergonyiment. Els signants també van renunciar a les pujades salarials de diversos anys al conveni.

Des de CGT no ens quedarem aturats i portarem aquest acord inhumà a les instàncies que calgui. No hi havia causes per a aquests trasllats, més que espremer-nos una mica més. Per a Atento no som persones, creuen que les nostres vides els pertanyen, i el pitjor és que part dels que han de defensar els drets dels treballadors d'Atento, també.

Les obligacions legals (que massa sovint no es compleixen) per exposició a agents cancerígens

Àlex Tisminetzky

En els darrers mesos han sorgit dubtes de diferents seccions sindicals de CGT (com conductors d'autobusos de TMB exposats a fums dièsel als tallers, empleats de fosa exposats a sílice a Funosa de l'Anoia, diverses plantilles del sector automobilístic del Baix Llobregat exposats a formaldehid...) que en les seves prestacions de serveis estan exposats a agents cancerígens (productes que poden causar diferents i greus càncers als treballadors exposats), i que estan inclosos en el Reial Decret 665/1997, *sobre la protección de los trabajadores contra los riesgos relacionados con la exposición a agentes cancerígenos durante el trabajo*.

Aquest important Reial Decret (que ve a desenvolupar la normativa europea establerta a les Directives europees 90/394/CEE, 97/42/CE i 1999/38/CE) determina quins són els productes considerats com a «agents cancerígens», llistat de substàncies que s'ha anat augmentant en els darrers anys amb nous agents, i quines són les obligacions legals de l'empresa en matèria preventiva específicament respecte a aquests treballadors.

En aquest article farem un petit resum, atenent al fet que malgrat ser una normativa molt important per a la salut laboral dels treballadors afectats, encara avui en dia és bastant desconeguda, i poc aplicada a la pràctica per les empreses dels centres de treball, posant en risc la integritat física de molts companys.

■ Llistat d'agents cancerígens

El Reial Decret 665/1997, de fa 27 anys, ha estat modificat per múltiple normativa posterior, incorporant nous agents cancerígens al llistat inicial. La llista actual consta de tints com l'auramina, hidrocarburs aromàtics, pols de níquel, pols de fustes dures, i altres, que es poden consultar fàcilment llegint la pròpia norma. Però cal destacar que alguns dels productes cancerígens més comuns han estat afegits darrerament, com el sílice (afegit el 2020, i utilitzat a la indústria del vidre i la ceràmica, metal·lúrgica, fosa, i construcció, entre molts d'altres), els fums emesos pel dièsel (afegit el 2021, i al que estan exposats sobretot en tallers de vehicles i en l'ús de carretons) o el formaldehid (afegit el 2002, i que s'utilitza en la neteja industrial o a la indústria del plàstic, de la fusta i del paper, entre molts d'altres), agents que són utilitzats de forma intensiva i comuna en múltiples empreses i sectors industrials.

Malgrat aquestes reformes normatives, molts treballadors exposats sobretot a sílice, formaldehid o dièsel (o altres productes determinats per la norma legal) a dia d'avui no tenen la consideració de treballadors exposats a agents cancerígens, ni les empreses porten a terme les accions preventives que preveu aquesta norma.

■ Obligacions empresarials en matèria preventiva

La inclusió d'una substància cancerígena al centre de treball obliga l'empresa que compta amb aquests riscos a portar a terme almenys (la norma deixa clar que és un mínim preventiu) les següents actuacions (entre d'altres, destacant només algunes de les més importants) en matèria preventiva:

- **APLICAR LA DOBLE TAQUILLA, AMB LLOC SEPARAT PER LA ROBA DEL CARRER I LA DE LA FEINA**
«art. 6.c) Disponer de lugares separados para guardar de manera separada las ropas de trabajo o de protección y las ropas de vestir.»
 La contaminació de la roba de carrer s'ha d'evitar utilitzant roba de treball adequada i específica (granotes, bates o altres peces). L'empresari no ha de permetre l'ús d'aquesta roba fora de les àrees de treball amb risc d'exposició a cancerígens o mutàgens i es guardarà sempre de manera separada de la roba de carrer, procurant evitar-ne la contaminació.
- **DISPOSAR DINS LA JORNADA LABORAL DE 10 MINUTS ABANS DEL DINAR I ABANS DE PLEGAR PER RENTAR-SE**
«art. 6.2 Los trabajadores dispondrán, dentro de la jornada laboral, de diez minutos para su aseo personal antes de la comida y otros diez minutos antes de abandonar el trabajo.»
 Els 10 minuts per a la higiene personal i els d'abans de sortir de la feina, comptats dins la jornada laboral, és un dret que molts treballadors exposats a agents cancerígens encara a dia d'avui no gaudeixen. I aquest dret no només es dona a les empreses que superin els valors límits de les substàncies, sinó amb la simple exposició, encara que sigui menor al valor límit, tal com han determinat sentències judicials.
- **RENTAR LA ROBA DE FEINA A CÀRREC DE L'EMPRESA**
«art. 6.3 El empresario se responsabilizará del lavado y descontaminación de la ropa de trabajo, quedando rigurosamente prohibido que los trabajadores se lleven dicha ropa a su domicilio para tal fin»
 És una mesura necessària i imprescindible per evitar el trasllat als domicilis particulars dels treballadors, o a altres zones "netes" del centre de treball, de la possible contaminació present a la roba de treball.

• EVITAR LA UTILITZACIÓ DE L'AGENT CANCERÍGEN

«art. 4. En la medida en que sea técnicamente posible, el empresario evitará la utilización en el trabajo de agentes cancerígenos o mutágenos»

Al Reial Decret analitzat es destaca especialment la necessitat de disposar d'una política de substitució dels agents cancerígens; es a dir, que la situació ideal segons la norma és la d'eliminació de la substància dins el centre de treball, i per tant no haver d'aplicar la resta de mesures preventives.

Alhora, la norma destaca que atès que s'analitzen agents cancerígens, no existeix una situació de risc «lleu» (com es podria donar en exposició a altres productes químics perillosos).

Cal destacar que els següents articles, en el mateix sentit, determinen que *«el empresario garantizará que el nivel de exposición de los trabajadores se reduzca a un nivel tan bajo como sea técnicamente posible»* o *«Diseñar los procesos de trabajo*

y las medidas técnicas con el objeto de evitar o reducir al mínimo la formación de agentes cancerígenos o mutágenos.»

• LIMITAR AL MENOR NÚMERO POSSIBLE ELS TREBALLADORS EXPOSATS

«art. 5.c) Limitar al menor número posible los trabajadores expuestos o que puedan estarlo»

En el mateix sentit que l'anterior article, es tracta de reduir el risc d'exposició al màxim possible, fent alhora que les mesures de control de l'exposició i vigilància en la salut siguin més eficaces i menys cares, identificant de forma clara la zona de risc, delimitant-la i senyalitzant-la, i limitant-hi l'accés a altres treballadors.

• ADOPTAR PREFERIBLEMENT MESURES DE PROTECCIÓ COL·LECTIVA

«art. 5.h) Adoptar medidas de protección colectiva o, cuando la exposición no pueda evitarse por otros medios, medidas individuales de protección»

És la base la qualsevol política preventiva, intentar sempre primer aplicar mesures de protecció col·lectives, i només si això és impossible, aplicar mesures de protecció individual.

• DELIMITACIÓ I SENYALITZACIÓ DE LES ZONES DE RISC

«art. 5.i) Delimitar las zonas de riesgo, estableciendo una señalización de seguridad y salud adecuada»

La delimitació de les zones, amb control d'accés a les mateixes que permeti l'entrada exclusivament dels treballadors autoritzats, permet un major control del risc amb l'aplicació de mesures específiques a cada zona; per exemple: roba de treball específica, ús obligatori de certs equips de protecció individual, ventilació, control ambiental, etc.

• PROVEIR DE ROBA DE PROTECCIÓ ADEQUADA

«art. 6.b) Proveer a los trabajadores de ropa de protección apropiada o de otro tipo de ropa especial adecuada»

Cal tenir en compte que aquestes mesures són les mínimes a aplicar, sense perjudici que l'empresari hagi de realitzar altres mesures addicionals establertes a normatives específiques de cada substància, com les d'exposicions a radiacions ionitzants (Reial Decret 783/2001) o l'amiant (Reial Decret 396/2006).

ELS 10 MINUTS PER A LA HIGIENE PERSONAL I ELS D'ABANS DE SORTIR, ÉS UN DRET QUE MOLTS TREBALLADORS EXPOSATS A AGENTS CANCERÍGENS ENCARA A DIA D'AVUI NO GAUDEIXEN

DOLORS MARÍN

«L'esforç pel saber ha caracteritzat l'anarquisme català des dels inicis»

❖ JOSEP COMAJUAN COLOMÉ | EL SETEMBRE | CC-BY-NC-SA

Dolors Marín Silvestre (L'Hospitalet de Llobregat, 1957) és Doctora en Història Contemporània, si bé els seus interessos tan antropològics com etnogràfics, l'han portat a estudiar des de la cultura rom a Catalunya als grups d'afinitat anarquistes o l'espiritisme. L'empremta llibertària és en tota la seva immensa obra, tan escrita com de documentalista o conferenciant per a la recuperació de la memòria històrica. Conversem amb ella.

TEXT

Roger Gras

En la teva trajectòria investigadora has abordat l'anarquisme des d'una mirada multidisciplinària i polièdrica (lliurepensament, espiritisme, pedagogia, Història de les dones, grups d'afinitat, ateneisme, guerra civil, maquis...). Per què creus que Catalunya i Barcelona van ser durant força anys l'embrió mundial de debats, pràctiques i idees àcrates?

Sens dubte la primera causa fou la industrialització pionera dins l'estat espanyol i la gran emigració de la Catalunya interior i agrària a la costa i a les valls dels rius, a les colònies fabrils. Milers de persones desplaçades dels seus llocs d'origen foren contractats com a treballadors a les fàbriques, tallers, etc., però amb sous molt baixos i sense possibilitats de lluitar per millorar les seves condicions de vida. Després de l'aparició de les Internacionals obreres es va anar consolidant un

moviment associatiu i les precàries associacions obreres semi clandestines, sempre vistes amb desconfiança per les elits dirigents. L'empremta de Proudhon i el mutualisme va venir de la mà de Pi i Margall i els seus amics; també les primeres edicions de Kropotkin (un dels més populars entre les classes treballadores catalanes) i, pocs anys després, els fulletons dels textos més breus de Malatesta, que acudí a Catalunya en una de les seves gires de propaganda. Tot aquest substrat d'associacionisme i de lectures, junt amb el paper de la premsa editada pels mateixos grups i associacions va conformar una primera base d'acció que s'anà eixamplant cada vegada més, tot i ser continuament reprimida per les autoritats i els patrons que no dubtaven en mobilitzar jutges, exèrcits i forces repressives contra les reivindicacions obreres.

I l'associacionisme obrer es va impregnar d'autodidactisme. La manca d'escola pública i gratuïta per la infància obrera i la nul·la instrucció de les classes populars porta a la creació d'escoles i activitats lligades a les biblioteques i arxius obreristes, amb l'autoedició de tota una literatura lligada al científisme, el racionalisme, el darwinisme i les ciències naturals, la història i la geografia com a mitjà de coneixement de l'ecumene com a casa de tots i totes. Tot aquest esforç orientat al saber ha caracteritzat l'anarquisme català des dels seus inicis i ha donat com a fruit un veritable arsenal de llibres, fullets, memòria de centres obrers, escoles, ateneus i un llarg etcètera encara per investigar i relatar.

Tot aquest esforç de les classes treballadores s'orienta vers el sindicalisme revolucionari d'acció directa (CNT) ja a inicis del segle XX i tingué un fort creixement en els difícils anys de la Gran Guerra, quan els conflictes saltaven de les fàbriques als carrers (vagues de dones, La Canadencia...). Aquesta tensió va tenir el punt més important en els anys del "pistolisme", en què les classes dirigents van voler assegurar el seu control sobre la població i apaivagar les reivindicacions proletàries.

Com veus la investigació històrica en el moment actual? Creus que els estudis de gènere poden ajudar-nos a visibilitzar i reivindicar figures poc conegudes però cabdals dels moviments socials emancipadors?

Hem avançat moltíssim en els darrers anys, a causa de la incorporació de nous investigadors, noves perspectives i els estudis de les universitats estrangeres, on han acudit molts dels nostres companys i companyes més joves. A més, els estudis de gènere han focalitzat el prisma a l'entorn de les dones i les seves lluites, invisibilitzades des de l'acadèmia però també, i això és important, des de la historiografia "militant". Fins els darrers vint anys no es parlava de dones i nenes i les seves lluites, moltíssimes, són encara un territori a explorar.

Ara també ens trobem amb una cosa molt curiosa: els tradicionals investigadors o autors que després d'anys parlant només d'homes ara ens "descobren" i es posen a explicar-nos com som i què hem fet les dones. És patètic veure com segueixen tenint la mirada esbiaixada sobre nosaltres, i com volen explicar-ho "tot", sense entendre res de les nostres lluites. És semblant a la historiografia tradicional de la colonització o la visió etnocèntrica del món.

Ara ja sóc més agressiva i els tallo aviat, perquè una altra cosa que s'espera de les investigadores (joves i grans) és que siguem amables i discretes; una altra mesura de control del nostre pensament i les nostres recerques.

Recentment va morir Xavier Cañadas Gascón, un dels empresonats del cas Scala. Ja han passat més de 40 anys d'aquells fets. Encara hi ha molts entrebancs burocràtics i administratius per investigar aquells moments històrics convulsos de la "transició democràtica"?

La Transició, des d'un punt de vista de les classes treballadores, el feminisme, o els diversos anarquismes, encara està per explicar. Han aparegut discursos o relats des de la universitat, i sobretot des del periodisme, en què es visibilitzen coses molt disperses, però que són "notícia" o portada de premsa. S'han deixat de banda les lluites veïnals (només monopolitzades pels comunistes autoritaris o certs sindicats domesticats) i ara correm el perill de que tot això es converteixi en un relat monolític d'una esquerra que tampoc tenia tant protagonisme i que aviat va renunciar a allò que propugnava a canvi d'una cadireta municipal o al govern. Aquesta esquerra "moderada" o "assenyada" era pressionada pels grups llibertaris i extraparlamentaris que van realitzar moltes accions, manifestacions, publicacions i acció directa per aconseguir millores en la vida quotidiana dels treballadors i treballadores dels anys setanta: escoles, mercats, transports, ambulatoris, zones verdes, esbarjo, convenis col·lectius, associacionisme, etc. Per desgràcia, poc material arriba avui als arxius locals o comarcals d'aquestes lluites.

Penso que és important dipositar materials i relats de memòria als arxius no específicament anarquistes, ja que els investigadors del demà han de narrar el que va passar. A la fi, el discurs col·lectiu cal que sigui recuperat, ja que el poder sempre va lligat al joc electoral i els que mai van participar a les eleccions sindicals, els que boicotejaren l'anar a la mili, els ecologistes radicals, les feministes dels plannings i les accions directes en contra de la publicitat sexista, les de les

autoinculpacions, els veïns que ocupaven pisos abans de l'aparició dels squatters u okupes dels vuitanta, i un llarg etcètera, no apareixen en cap història de la Transició. Només periodistes honestos com Josep M. Huer-tas, Ramon Barnils, Josep M. Gol i els seus companys van donar testimoni de tot això des del seu dia a dia.

Tenia molta raó l'enyorat Xavi Cañadas en dir tot això ara que apareixen llibres en què es nega la importància de l'ample moviment llibertari i en què fins i tot es relativitza la gran lluita del poder contra l'anarquisme organitzat dels anys setanta. És indignant com hi ha un intent de silenciar tota aquesta lluita que tant ens va delmar. Un capítol per escriure és el de la introducció de les drogues dins del moviment, o el de les traïcions d'alguns capitosts interessats o mentiders.

Com podem recuperar el "discurs de classe" i la capacitat de lluita per les persones més joves que comencen al món laboral?

És difícil, cal fer molta feina; cal mostrar els prismes diversos de l'esdevenir històric. Les diferents visions dels fets i defugir el relat viquipèdic i massa esclerotitzat del poder. El discurs de classe va lligat a l'orgull de classe, i ara sembla que ningú es reconeix com a classe obrera, en un món en què més que mai es nega el dret a l'habitatge, a un sou digne, a un ensenyament laic i gratuït accessible per a totes, al dret a l'asil dels migrants, a decidir sobre els nostres cosos... . A vegades faig el paral·lelisme amb els nostres companys dels anys vint. Ells i elles eren analfabets, treballadors des dels deu o dotze anys, i tot i així es van autoeducar, van deconstruir les seves vides per construir-se de nou com dones i homes lliures, i van protagonitzar una revolució que impressionà el món. Avui, grans capes de la població més empobrida i alienada són analfabets funcionals, presoners de les xarxes i el gran Moloch que anunciaven Ginsberg i Debord: la publicitat i l'espectacle quotidià. Cal fer pedagogia, lluitar contracorrent i, a més, fer-ho des de l'entusiasme i la radicalitat.

Quins projectes d'investigació tens ara entre mans?

Com sempre no paro. Escriure és per mi una manera d'ordenar les idees. Lògicament aquests projectes van des de la història dels perifèrics dels segles XIX al XXI en l'àmbit local i federatiu de l'estat espanyol; de l'estudi sobre les heterodòxies cristianes en l'àmbit urbà n'he publicat algunes coses vinculades a les dones i la seva escriptura (no vull parlar per elles, sinó que cerco el que elles deien sobre elles mateixes; no vull ser colonial o patriarcal en aquest sentit: retornar les veus és un acte de justícia). Treballo també les genealogies femenines i la utopia feminista. I m'apassiona la deriva surrealista.

I segueixo llegint sobre el que m'apassiona: allò que al segle XX i al desaparegut Museu del Trocadero de París en deien «els primitius»; les primeres nacions, les seves epopeies i relats, l'art i tot el que comporta, des dels inuits d'Alaska als de les ribes del Mapik i el Sepik a Papua Nova Guinea, o els Australians. A l'Et-nològic de Barcelona amb la Carme Fauria vam aprendre de Leiris, Griaule, Jean Jamin i tants d'altres que van cartografiar els somnis i els mites com si de cultura material es tractés. També volien aprendre a comprendre tot un món que s'extingia a mans del capitalisme salvatge i la colonització europea i americana. ■

La memòria històrica, aquella que li diuen democràtica

Manel Aisa Pàmols

Les democràcies, i més les noves democràcies, carregades de lleis i reglaments, acotant cada aspecte de la vida l'únic que fan és trencar i menysprear la llibertat individual i col·lectiva; tot el contrari del que diuen protegir. Des dels seus despatxos, els polítics gaudeixen de fer lleis i reglaments, i amb això queden satisfets; però no van enlloc.

No entrarem doncs a valorar la llei de la "Memòria Històrica", sinó més aviat l'experiència que hem tingut i sentit en alguns moments que hem estat a prop de les persones que defensant la "Memòria Històrica" amb ceguesa i amb objectius polítics, fan inviable que aquesta llei tingui un recorregut verdaderament democràtic.

Almenys a Catalunya, tot parteix del tardofranquisme, i això no és més que una trampa. Com ho va ser la transició, que va ser una transacció on res havia de canviar i, en tot cas, per semblar que acabàvem amb l'anterior règim amb les camises blaves, a la mort del dictador era el moment d'afegir els nouvinguts del tardofranquisme, que són aquells que ja parlaven en els seus butlletins de "Reconciliación nacional" (PCE) l'any 1957.

A la mort del dictador, la transició va ser dissenyada per acabar amb el moviment llibertari: l'objectiu era evitar el ressorgiment de la CNT-FAI i ho van aconseguir. Per això en aquell moment des de la tribuna es demanava oblidar la història i mirar endavant.

Amb el temps, però, calia donar vitamines a la dita esquerra. I també corregir el deute amb la República Espanyola i la lluita franquista dels últims anys, quan encara resten un bon grapat de morts a les cunetes d'Espanya i quan les persones que van lluitar contra el feixisme durant el franquisme estan oblidades.

Així doncs, la "Memòria Històrica" recull tot allò que pot sintonitzar amb la República i la guerra civil, i la lluita antifranquista del tardofranquisme, que no és més que aquella gent de generacions posteriors a la guerra civil que milità en partits polítics; deixant o oblidant bona part de la lluita llibertària, sigui

Via Laietana 43 era coneguda pels llibertaris com "EL Molino Sangriento" per les pallisses que rebia tot aquell que hi arribava en tot moment

per la revolució del 36 o la lluita per la dignitat contra el feixisme, contra aquells que van guanyar la guerra a Espanya gràcies als nazis alemanys i als feixistes italians. Amb alguna excepció, quan es tracta de Puig Antich o el MIL i rarament el GARI, i per descomptat ni parlar d'ETA, GRAPO o el FRAP.

I en moltes ocasions, quan poden, col·locar una falca en favor de la lluita del MIL o Puig Antich per la democràcia, quan tots sabem que no era pas aquesta la seva lluita.

Si parlem de la comissaria de Via Laietana 43, no es pot obviar que els anys trenta del segle passat era coneguda pels llibertaris com "EL Molino Sangriento" per les pallis-

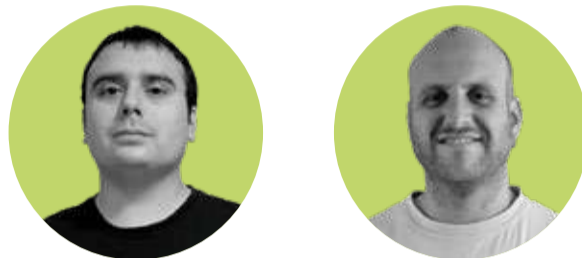
ses que rebia tot aquell que arribava fins aquell maleït indret, en tot moment; per exemple, arran de la Vaga de Lloguers del 1931, la revolta de l'Alt Llobregat de 1932, la vaga de Tramvies de 1934-35, i durant el franquisme la caiguda del Comitès Regionals o Locals de la CNT i de les Joventuts Llibertàries dels anys 40 i 50, etc.

En referència al tardofranquisme, la comissaria de Via Laietana 43 recentment ha estat anomenada "El cau de la bèstia". Van passar-hi totes les tendències polítiques i sindicals, però — sempre hi ha un però —, ara, després d'un grapat d'anys, uns són més ben tractats que els altres per la "Memòria Històrica", dita Memòria democràtica.

¿Per què el tardofranquisme? Simplement perquè fou el seu moment; quan els comunistes van prendre el control de les Comissions Obreres i l'aparell de partit va incidir amb força al final del franquisme, amb l'Assemblea de Catalunya i els partits que l'emparaven. Però Catalunya mai ha estat socialista ni tan sols comunista, a excepció de l'inici dels anys seixanta, quan l'anarquisme estava força castigat.

La Catalunya obrera, en un percentatge elevat sempre ha estat llibertari, però per la "Memòria Històrica" això cal amagar-ho o, com a màxim, no incidir en aquest aspecte, i obviar inclús els sentiments arrelats de la seva gent, d'una bona part de la seva gent, i tergiversar tot el que es pugui.

Els predocs de la UdL ens tornem a aixecar

Adrián Zarco i Max Josep Van Kreveld
investigadors predoctorals a la UdL

Aquests últims mesos a la Universitat de Lleida s'ha engegat el debat entorn de les condicions de les treballadores predoctorands, un dels col·lectius més precaris de l'àmbit acadèmic. Els anys 2019 i 2020 companyes de la CGT havien impulsat el col·lectiu Doctorands en Lluita per reivindicar el quart any de contracte en comptes dels tres actuals i el pagament d'indemnització per acomiadament, entre altres millores. Tanmateix, el final del contracte de les persones més implicades i la pandèmia van aturar l'activitat desplegada entorn a la problemàtica.

D'uns anys fins aquí s'ha vist com la mobilització de les treballadores universitàries pot comportar millores: el 2021 es va concedir el quart any a la UB i el 2023, després de pressió i mobilització, a la UAB. Mentrestant, a la UdL els predoctorands veuen com la seva situació segueix igual. Per aquest motiu, aquest any diverses persones del comitè d'empresa del PDI laboral i de les diferents seccions sindicals, entre elles la CGT, vam veure necessari assenyalar les problemàtiques pròpies que viu aquest col·lectiu i demanar millores.

En aquests moments, els doctorands contractats per la UdL, com els d'altres universitats catalanes, tenim contractes per tres anys: és a dir, ens veiem abocats a acabar la tesi amb l'atur o compatibilitzant-la amb treballs precaris. Sigui com sigui, el fet indiscutible és que la majoria de les tesis de la UdL (i de les universitats catalanes) es realitzen, en bona part, gràcies al temps extra laboral (i per tant gratuït) dels doctorands. Som molts els que allarguem la nostra jornada laboral per sobre de les hores marcades en el contracte, sacrificuem caps de setmana i vacances degut a aquest desajust existent entre una durada de tres anys del contracte i la realització d'una tesi que se suposa que ha de ser de la màxima qualitat possible. A això s'hi ha de sumar la preparació i realització de classes, l'assistència a congressos, la publicació d'articles... Si es va sumant el temps que costa realitzar aquestes tasques, es comprovarà fàcilment com qualsevol treballador ha d'assumir ritmes de feina i productivitat difícils d'aconseguir sense treballar gratis (és a dir, augmentant les hores reals de feina).

Tenir tres anys de contracte és, doncs, perjudicial per als doctorands, per la pressió que patim i per treballar de més del que

tenim marcat. A més, dificulta o limita poder fer recerca de qualitat. S'han d'adaptar els plans de treball al temps del contracte i això suposa retallar objectius i l'abast de la nostra tesi, la qual cosa repercuteix en resultats més pobres. Finalment, els tres anys de contracte són un greuge comparatiu: si els doctorands d'altres comunitats autònomes o amb altres contractes com les FPU o FPI tenen quatre anys, perquè el gruix de predocs de les universitats catalanes en tenen tres? És que no realitzem la mateixa feina? No hem de donar els mateixos resultats?

Així, al començar els primers moviments els últims mesos Doctorandes en Lluita de la UdL hem tingut com un dels principals objectius la consecució del quart any amb caràcter retroactiu; és a dir, per la gent que ja té el contracte de tres anys i els que vagin entrant d'ara en endavant. Altres carències que hem destacat són les insuficients ajudes per congressos que tenen alguns doctorands (la situació varia segons el tipus de contracte), la falta de mitjans, que ha d'aportar el treballador (el cas més clar són els ordinadors portàtils) o la inexistència de canals efectius per resoldre conflictes amb els directors. No s'ha d'oblidar tampoc l'existència d'investigadors en formació a l'Institut

de Recerca Biomèdica. Tot i que són una altra empresa separada, la UdL té participació i presència en el patronat, per la qual no es pot posar de perfil davant les mancances dels predocs d'allà. La solidaritat, en aquest sentit, s'ha d'estendre entre els precaris d'una i altra institució.

Els primers passos per fer valdre les nostres reivindicacions ja s'han donat: el juny es va convocar una assemblea molt concorreguda on es van posar en comú els principals problemes amb els quals es troben els doctorands, exposats anteriorment, i es va fer palès el malestar dins aquest col·lectiu. Poc després es va donar a conèixer al conjunt de la comunitat universitària la reactivació de Doctorandes en Lluita amb un manifest, taula reivindicativa i la possibilitat de signar per donar-hi suport. No serà un camí fàcil aconseguir els objectius marcats, però com a treballadors precaris, als doctorands no ens queda més que mobilitzar-nos, fer-nos sentir i portar al debat públic la deplorable situació que patim.

**3 anys de contracte
perjudica els doctorands
i dificulta una recerca
de qualitat**

GUERRA A LA GUERRA!

Xavier Vall

Fa tot just un segle apareixia *Guerra a la guerra!*, un recull fotogràfic dels horrors de la Primera Guerra Mundial, acompanyat d'un missatge demolidor. Una autèntica bomba incendiària contra el patriotisme, el militarisme i la hipocresia de les classes dominants, que no tenien cap mena d'escrúpol a l'hora d'enviar al *camp de l'honor* (al camp de l'horror) les masses proletàries mentre observaven la carnisseria ben tranquil·les i impassibles; això sí, des de ben lluny de les trinxeres. Les imatges són colpidores, et transporten a un món de degradació, on la crueltat esdevé norma, on l'odi esborra tot rastre de dignitat i de fraternitat. Soldats rasos morts en el camp de batalla, cossos descompostos, desmembrats, amputats; desertors i presoners de guerra penjats, escarnits, degradats, desposseïts del que tenien d'humanitat; oficials i dirigents polítics exercint la seva autoritat, amb l'uniforme ple de medalles, sense taques de sang, impol·lut. Ciutats destruïdes, devastació, cementiris plens de cadàvers, violència inenarrable contra la població. Tot en nom de la pàtria, tot pel bé del capital i la classe explotadora. El seu autor, Ernst Friedrich (1894-1967), fou un destacat militant pacifista i anarquista, totalment compromès amb l'oposició a la guerra imperialista, fet que no li impedí, anys després, unir-se a la Resistència francesa contra l'ocupació nazi.

Avui podem trobar al món multitud de conflictes armats, la majoria dels quals romanen silenciats pels mitjans de comunicació, potser perquè no generen prou audiència, potser perquè succeeixen en territoris «oblidats» del planeta que sovint pateixen greus crisis de subsistència, en llocs devastats i espoliats per l'imperialisme: és el cas, per exemple, dels conflictes del Sahel, les guerres civils del Sudan i el Iemen o la sempiterna guerra del Congo. També abunden conflictes que es cronifiquen després d'intervencions «civilitzatòries» occidentals que havien promès democràcia a base de bombes i que tenen com a resultat el caos

i sagnants conflictes sectaris i interètnics: Líbia, Iraq, Afganistan... Dues guerres centren però l'atenció dels mitjans de comunicació de masses i dels nostres polítics: la guerra entre Rússia i Ucraïna, amb una implicació cada cop més directa de l'OTAN, i la guerra d'extermini d'Israel contra el poble palestí, sostinguda sense massa reserves per tots els països occidentals (en alguns casos amb un entusiasme difícil de pair fins i tot pel més crèdul defensor de les "guerres civilitzatòries"). Ambdós conflictes tenen arrels i causes molt diferents, però comparteixen el tèrbol horitzó que poden derivar en una escalada de conseqüències terribles. Si la criminal destrucció de Gaza i

**Els darrers
tabús s'estan
esquerdant i s'ha
començat a parlar
obertament de
la possibilitat de
desplegar tropes
de l'OTAN sobre
el terreny, fet que
significaria una
guerra oberta**

Cal denunciar i combatre l'escalada militarista dins la qual estem immersos abans no sigui massa tard.

L'ofensiva israeliana contra les milícies libaneses de Hezbollah i interessos iranians poden implicar una escalada regional que porti a una inèdita i imprevisible guerra directa entre Israel i Iran, amb la conseqüent mobilització dels respectius aliats polítics en suport d'un o altre camp, la per ara hipotètica intervenció de l'OTAN a la guerra d'Ucraïna pot conduir a una guerra directa entre les principals potències militars mundials, en cas de traspasar algun dels camps alguna línia vermella. El que primerament va començar com una guerra en què la potència ianqui i els seus vassalls europeus intervenien per delegació, i a través de la donació gens desinteressada d'armes desfasades i rovellades, ha evolucionat darrerament cap la mobilització de recursos militars avançats que permeten colpejar territori rus en profunditat i que impliquen la necessitat de personal especialitzat *in situ*. Els darrers tabús s'estan esquarterant i s'ha començat a parlar obertament de la possibilitat de desplegar tropes de l'OTAN sobre el terreny, fet que significaria una guerra oberta que, com tothom sap, podria implicar una guerra nuclear instigada per idiotes megalòmans i en què, amb molta probabilitat, no hi hauria guanyadors. Els supervivents, com tothom sap també, haurien de lluitar per tirar endavant en un camp ple de runes i devastació. Un futur brillant.

Tanmateix, aquests perills són ben poca cosa pels nostres militaristes de saló, ja siguin politicastes o opinadors mediocres que vomiten el seu odi, la seva expertesa militar i els seus coneixements geopolítics de pa sucats amb oli des de platós de televisió o tribunes de premsa: una trinxera no massa exposada als atacs de l'enemic, val a dir-ho. No podem saber del cert si aquesta seva tendència suïcida s'explica perquè el xovinisme els cega l'enteniment o per pur nihilisme, o per una barreja d'ambdós. Però no tenim massa temps d'entretenir-nos amb espe-

culacions d'ordre psicològic. Faríem bé de tornar a recuperar l'esperit del llibre de Friedrich, denunciar les mistificacions idealitzadores del militarisme, revoltar-nos davant paraules d'odi i extermini que prenen la forma de defensa de la "civilització" o d'exaltació guerrera. Quina heroïtat es pot trobar en el sofriment i la destrucció que implica una guerra? Quin benefici pot treure la classe treballadora d'un país de la destrucció i la devastació d'un altre país? Ja sabem a qui beneficia sempre la despesa enorme que implica una guerra i la rapinya que exerceixen els vencedors: al capital internacional, els tentacles del qual no entenen de fronteres ni banderes, a no ser que sigui la del diner, l'explotació i l'acumulació sense fi.

És cert que la guerra del segle XXI ha canviat substancialment: la introducció de tecnologia avançada i la professionalització de la soldadesca (així com la important implicació de corporacions capitalistes especialitzades en el mercadeig de mercenaris) ens la fan sentir més llunyana, un esdeveniment que succeeix en indrets remots que no pot tenir conseqüències directes en les nostres vides. La guerra esdevé, si més no a l'Occident civilitzat, un espectacle consumit i molt sovint aplaudit, com si es tractés d'una pel·lícula de Hollywood, feta per despertar sentiments contraposats i la presa de partit emocional (per intermediació

de la identificació idealitzada amb un dels camps): de la tristesa i la indignació fins al suport partidari i l'odi visceral contra l'enemic. Però la guerra no és ni un joc ni un simulacre. Implica destrucció, sofriment i mort. Implica una gran mobilització de recursos amb l'objectiu de l'anihilació del contrari i del qual es beneficien la indústria armamentística (les comandes i la cotització de la qual no paren d'augmentar) i altres sectors de l'economia capitalista. Mentre el fons voltor BlackRock i el banc JP Morgan ja tenen encomanada la gestió (gens desinteressada) del capital necessari per a la reconstrucció d'Ucraïna, l'ONU estimava que l'enorme solar ple de runes en què ha quedat convertida Gaza, per obra i gràcia del civilitzat i democràtic Israel, s'allargarà 16 anys i costarà 40.000 milions de dòlars. En aquest darrer cas, però, no es coneix de cap fons voltor o banc internacional que hagi mostrat interès per "gestionar" les inversions necessàries.

Cal denunciar i combatre l'escalada militarista dins la qual estem immersos abans no sigui massa tard. Cal evitar que les imatges de destrucció i violència recollides en el llibre de Friedrich tornin a caracteritzar la nostra època, encara que ben mirat no han deixat de caracteritzar la realitat de bona part del món durant els darrers decennis... Ens creïem col·lectivament invulnerables i havíem oblidat les catàstrofes recents que han marcat la història d'aquest subcontinent (també les guerres de l'antiga Iugoslàvia, succeïdes tot just fa menys de 3 dècades). Ens havíem habituat a veure la guerra com una realitat aliena, encara que sabéssim que en bona part eren alimentades per la nostra indústria armamentística i per les nostres brillants i quirúrgiques intervencions directes i indirectes (encara que de les conseqüències d'aquestes intervencions els nostres polítics sempre se'n rentin les mans). Cal, ara més que mai, cridar "Guerra a la guerra!".

Memòria i grans dones: **Balbina Pi**

Amada Santos Sánchez
Dones llibertàries

Les dones, a més de la seva aportació al sosteniment de la vida, com a mares i cuidadores, han realitzat una important tasca en el desenvolupament polític, científic, social i econòmic que, la història —escrita pels homes— ha invisibilitzat.

Des del feminisme a les seves pluralitats, es té clar que encara queda molt per fer i canviar, i encara que s'hagi avançat obrint camins de llibertat i igualtat, encara no hi ha un equilibri real. Però el que sí que s'ha aconseguit és la ferma voluntat de les dones de no permetre ni tolerar no formar part de la història per dret propi. Tampoc no estan disposades a acceptar que s'expliqui la història a través d'un relat androcèntric on el protagonista és l'home. Les Dones Llibertàries ja denunciem moltes vegades com s'ha tergiversat la informació històrica i s'hi ha amagat la presència de les dones, per la qual cosa exigim formar part de la memòria en tota la seva diversitat, i ens comprometem a fer un seguiment exhaustiu i de resistència, per no deixar-ne cap a fora.

Cal ressaltar que, especialment en els darrers dos segles, s'han aconseguit avenços significatius a través de l'empremta que han deixat algunes dones importants a la Història. Dones que amb la seva saviesa i coratge, van trencar cadenes imposades pel patriarcat més ferotge i que amb el seu compromís i acció van començar a canviar el món, transmetent i contribuint des del pensament feminista a obrir camins cap a la igualtat i Drets Humans per a totes.

Uns dels objectius de Dones Llibertàries és traslladar del fons a la superfície totes les dones que el patriarcat ha ignorat i no li ha atorgat el lloc que li correspon a la història.

■ Any Balbina Pi i Sanllehy (50 anys Juliol 2023)

El Juliol del passat 2023 es van commemorar els cinquanta anys de la mort de Balbina Pi i Sanllehy (Sant Boi de Llobregat, 20 de setembre 1896 - Perpinyà 24 de Julio 1973).

L'Institut Català de les Dones i el Departament d'Igualtat i Feminismes impulsen la divulgació de la trajectòria de Balbina Pi i Sanllehy amb actes de reconeixement a la seva figura i la seva obra. Es desenvolupen diferents eixos, els que ella mateixa desenvolupa al llarg de la seva vida, com a treballadora tèxtil anarcosindicalista i feminista.

L'acte de presentació va ser presidit per Merixell Benedi Altes, presidenta de l'ICD, amb Isabel Segura Soriano, comissària de l'Any de Balbina Pi i Sanllehy, i Roser Pineda Casademont en representació del col·lectiu Dones Llibertàries.

Es van crear exposicions itinerants al llarg de l'any 2023 i durant l'any 2024, amb la finalitat de posar en valor la figura de Balbina Pi en aquest 50è aniversari de la seva mort. Totes les exposicions i presentacions van ser i segueixen sent elaborades per Isabel Segura Soriano, comissària de l'any Balbina Pi Sanllehy; Roser Pineda Casademont, il·lustradora; i Emma Termes, dissenyadora gràfica.

■ Actes de presentació

Entre les diverses presentacions en destaquem dues on l'Anarcofeminisme ha tingut una gran presència.

Una va ser a Menorca el passat setembre de 2023, en el marc d'una de les trobades estatals de Dones Llibertàries, on Isabel Segura i Roser Pineda ens van fer el regal de presentar-nos una de les nostres, Balbina Pi i Sanllehy. Va ser un descobriment general: molt poques llibertàries coneixíem aquesta dona importantíssima. Va ser una Jornada de treball realment màgica, i des d'aquell moment i amb tota la nostra admiració i afecte forma part de la Genealogia anarcosindicalista i anarcofeminista.

Un altre dels actes emotius va ser el juny passat (2024) a l'antiga capella de la UB amb l'exposició de les il·lustracions de Roser Pineda i la presentació de Balbina Pi per part d'Isabel Segura, i la participació de dones de diferents espais: CNT, La Sal, ICD, i la nostra Secretària General de CGT Catalunya, Montse Sánchez.

Feia mítings amb les companyes de fàbrica de Sabadell i altres destacades companyes

En aquest acte la Isabel Segura ens va explicar que «des de mitjans del segle XIX Balbina formava part del 80% de la mà d'obra femenina al sector tèxtil i es va mobilitzar per la participació de les dones als sindicats». Segura també va posar en valor l'acció vital de la Balbina, que «volia transformar la societat reivindicant el dret a la vida».

Roser Pineda Casademont, del col·lectiu Dones Llibertàries, també va reivindicar la importància de la memòria i de la genealogia femenina, explicant que «Balbina va ser una revolucionària que ha contribuït a explicar la presència de les dones al llarg de la història; les dones hem estat a tot arreu i per això és imprescindible trobar les dones referents i mirar-les des d'un altre punt de vista».

■ Pinzellades de la seva vida

Nascuda a Sant Boi de Llobregat el 1896, Balbina Pi va ser una dirigent anarcosindicalista i feminista catalana i actriu amateur de teatre.

Arriba a Sabadell cap a l'any 1900, quan tenia quatre anys i la seva mare enviudà. Treballa en diferents empreses, primer

de filadora i després ja com a teixidora, i el 1917 esdevindrà delegada de la Federació Local de Sindicats de la CNT.

Dona molt activa i propagandista dels drets dels obrers —sobretot de les dones treballadores— i per la justícia social, feia mítings amb les companyes de fàbrica de Sabadell i altres destacats companyes i companys del sindicat anarcosindicalista: Àngel Pestanya, Joan Peiró, les germanes Encarnació i Roser Dulcet i Lola Ferrer entre d'altres.

Va ser companya del sindicalista alcoià, també de Sabadell, Gonçal Soler Bernabeu. La parella va tenir tres filles: Teresa (que va prendre per nom artístic Teresa Rebull, com a cantautora), Llibertat i Asutzena. Balbina va haver de combinar la

cura de les criatures amb la seva implicació activa en el sindicalisme.

Sempre va tenir clar que a través de la cultura es realitzarien transformacions socials, per la qual cosa col·laborà amb altres dones per crear alternatives a la societat on vivien. L'activisme i els seus escrits van ser molt importants pels objectius proposats. A partir del 1931 va actuar de manera sistemàtica en agrupacions de gran prestigi. El 1933, Balbina i la seva filla Teresa van actuar juntes a l'obra *La Xacolatereta*, i a l'exili, col·laborà en nombrosos festivals organitzats per Solidaritat Internacional Antifeixista (SIA) i la CNT.

Durant la II República és posicionà a favor de les tesis insurreccionalistes defensades per la FAI, però el 1936, per diver-

gències amb alguns sectors anarquistes, formà l'Agrupació Feminista Anticlerical.

Els darrers anys de la Guerra Civil i els primers de la dictadura els va passar a Palafolls amb dues filles i la seva germana. Subsistien fent feines i treballant la terra, i passava la nit al camp per evitar les visites no desitjades, ja que la buscaven viva o morta. Van passar alguns anys abans no va poder travessar la frontera i trobar-se amb la seva filla Teresa a França. Va morir a Perpinyà, el 1973.

Balbina va ser una gran teixidora de la vida, transmissora de saviesa, voluntat i resistència. És important tenir-la com a referent en la utilització de noves eines per incidir en canvis que tinguin repercussió en la llibertat.

PÍNDOLES PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

Grup de Treball
PRL-Gènere

La seguretat en el treball engloba, entre altres submateries:

- Llocs de treball
- Senyalització
- Instal·lacions industrials
- Espais confinats
- Espais contra incendis
- Risc elèctric
- Atmosferes explosives
- Enmagatzematge de productes químics
- Emergències

Considerades, principalment, en els llocs de treball masculinitzats, i obviades en els feminitzats.

La Perspectiva de Gènere implica facilitar l'accés de les dones i les persones no binàries als sectors masculinitzats, adaptar els llocs de treball a cada persona i aplicar la seguretat en el treball en tots els sectors.

Píndola 14

La PRL amb Perspectiva de Gènere
també és cosa de la CGT

A la seguretat en el treball, hem de tenir en compte la perspectiva de gènere en:

- Els equips de treball (maquinària, aparells, instruments)
- Els Equips de Protecció Individual (EPI): Les dones no som una versió reduïda dels homes, és necessari l'ús d'EPI adaptats tenint en compte les característiques antropomètriques i morfològiques de la persona.
- Els processos, procediments i instruccions
- La investigació d'incidents i accidents de treball
- Els plans d'emergència
- La formació.

No tenir en compte la diversitat de les persones treballadores, suposa un risc en si mateix.

Píndola 15

La PRL amb Perspectiva de Gènere
també és cosa de la CGT

Transitar els Balcans

Memòria i denúncia a la ruta migratòria balcànica

Gemma Parera

La Caravana Obrint Fronteres Balcans 2024 s'ha convertit un any més, del 12 al 21 de juliol, en un crit de denúncia a les fronteres i a totes les vulneracions de drets amb què es troben diàriament les persones que creuen la ruta migratòria dels Balcans.

La Caravana va sortir de diferents punts — Madrid, València passant per Barcelona i el País Basc— unint persones de moltes organitzacions i territoris a les quals es van sumar també les companyes italianes de Carovane Migranti. De camí cap a Itàlia, la primera parada va tenir lloc a la Casa de Cultura i la Joventut de Martigues (a la Provença), un espai d'acollida de persones migrants que ofereix suport jurídic, cobertura de necessitats bàsiques i assistència mèdica. En quatre anys hi han passat més de 800 persones. Algunes van prendre la veu i ens van recordar que «fugen de les guerres que es lliuren amb armament francès i europeu, com a la República Democràtica del Congo i el Sudan». Aquest centre forma part d'una xarxa d'acollida que també és un front de resistència al creixement de la dreta racista i xenòfoba al país.

Un cop a Itàlia, ens van acollir a l'Abadia de Carceriantic, un espai eclesiàstic comprat pels habitants del poble, on vam començar a introduir-nos en la realitat i el context històric de l'antiga Iugoslàvia. Vam posar el focus a Bòsnia, territori que visitaríem en uns dies, una zona que alberga una gran diversitat de població de diferents orígens ètnics i religiosos: serbis-ortodoxos, bosnians-musulmans i croates-catòlics, però també molts altres pobles. Amb la fi de la Guerra Freda i el creixement dels nacionalismes basats en uniformar a partir d'una identitat concreta i dividir

entre nacionalitats, la Guerra dels Balcans va deixar durs episodis de neteja ètnica i dos milions de persones desplaçades a Bòsnia; cicatrius que encara avui perduren. Com ens va explicar l'historiador Eric Gobetti, «la guerra va acabar amb la victòria dels nacionalismes; la lògica de la separació és la que preval». Però

La Guerra dels Balcans va deixar durs episodis de neteja ètnica i dos milions de persones desplaçades a Bòsnia; cicatrius que encara avui perduren

la resistència per la convivència també és forta: a taula vam conèixer la figura d'Alexander Langer, que va treballar per construir ponts entre comunitats durant la Guerra dels Balcans, i avui l'associació que reivindica la seva memòria també treballa per construir ponts amb les comunitats migrants i trencar amb la criminalització de les persones en trànsit.

A la tarda vam participar en un acte amb organitzacions pacifistes i antimilitaristes, com Melting Pot, Sanitari per Gaza i Rotter Balcaniche Alt Vicentino. Vam alçar la veu contra el Pacte Europeu de Migració i Asil que «legítima vulneracions de drets que ja es donen a les fronteres» i per frenar el genocidi a Palestina i l'obertura d'un corredor humanitari. Amb cartrons que reproduïen el símbol de les claus vam reivindicar el final de l'ocupació i l'autodeterminació d'aquest poble que fa més de 70 anys que està sota la colonització israeliana. També vam recollir el testimoni de la Socorro Gil Guzmán, que ens va acompanyar en aquesta Caravana. És la mare d'en Jonathan —un jove advocat desaparegut a Mèxic que, involucrat en la denúncia d'un cas de corrupció, va ser detingut per policies municipals—, i ens va transmetre la seva lluita junt a tantes mares excavant fosses per recuperar els cossos dels seus fills i filles i exigir justícia a un Estat que empara i encobreix el crim organitzat: «al meu país no existeix la justícia, no podem trobar la veritat. Mai no ens vam preparar per furgar la terra, però si no sortim nosaltres a buscar els nostres fills i filles ningú ho fa».

La Caravana va seguir amb un acte de denúncia a la base militar de l'OTAN i l'USAF a Aviano, traslladada allà quan es va iniciar el tancament de la base aèria de Torrejón a l'estat espanyol el 1992. Es va denunciar que aquesta base militar és responsable de la producció i venda d'armes, augment de despesa militar i fabricació d'armament nuclear. Davant d'això, des de la Caravana vam seure al davant dibuixant amb els nostres cossos la paraula NO NATO [OTAN NO] i demanant així la desmilitarització i l'obertura

de fronteres, ja que a les fronteres també s'hi lliura una guerra amb tecnologia militar i milers de víctimes.

La Caravana va arribar també a Bihac, a Bòsnia, al costat de la frontera amb Croàcia. Allí vam tenir una trobada amb molts col·lectius i persones implicades en l'acolliment de persones migrants i en trànsit, i en la reivindicació de la memòria històrica i la justícia. Entre elles hi havia les Dones de Negre que van organitzar un primer diàleg interreligós amb l'objectiu d'apropar comunitats trencades per la guerra. També reclamen la memòria per connectar amb el dolor de les persones migrants i recorden que ni la Unió Europea els va ajudar durant la guerra dels Balcans ni avui està facilitant un trànsit segur a les persones migrants. Escoltem també el testimoni de Mejra, que va perdre el seu fill i la seva filla el 1992 en camps de concentració a Bòsnia. Va buscar en fosses comunes fins a trobar-los i avui ajuda persones migrants; «lluitaré per la justícia fins al darrer dia de la meua vida», ens transmet. Com a acte de reconeixement a aquestes dones, des de la Caravana es va lliurar a Dones de Negre un llençol en què es llegia «Expulsem la guerra de les nostres vides».

A la taula hi van participar també persones que representen col·lectius de Sèrbia, Bòsnia, Croàcia i Montenegro. Els uneix la lluita per la convivència i el suport a les persones migrants des que el 2016 es van tancar les fronteres i es van endurir els controls i la violència. Ara la majoria creuen de Sèrbia a Bòsnia, en comptes d'anar de Sèrbia a Hongria. Amb això, el riu Drina que separa Sèrbia i Bòsnia s'ha convertit en una tomba de persones migrants, i les que arriben a la frontera amb Croàcia són retornades a Bòsnia repetides vegades, després d'agressions i confiscació de mòbils i material per part de la policia croata.

També vam conèixer la lluita de col·lectius que han aconseguit el reconeixement de drets i recursos per als nois i noies nascudes de la violència sexual que van patir fins a 50.000 dones i nenes durant la guerra dels Balcans i que van ser abandonades

per l'Estat. També lluiten contra l'estigmatització de les mares i la criminalització dels fills i filles: «hem aconseguit que Bòsnia Hercegovina sigui el primer Estat que reconeix els nens i nenes nascuts de la guerra».

Abans de tornar a Itàlia vam lliurar medicaments, sabates i roba a No Name Kitchen, una organització que treballa al terreny, i pel camí ens vam aturar en un monument commemoratiu de les víctimes del feixisme a Bòsnia. Des d'allà s'entreveïen les muntanyes amb zones d'arbres talades per dificultar el pas de migrants per les fronteres.

Vam arribar a Trieste, i ens vam trobar a la Piazza del Mondo, davant de l'estació de tren, un espai freqüentat per persones en trànsit des que van ser expulsades d'un edifici que havien ocupat prop de l'estació. Ara els volen fer fora també del carrer i per això ens vam sumar a una acció que simbolitzava dormir al carrer per denunciar aquesta prohibició que l'ajuntament pretén que entri en vigor.

L'endemà al matí ens vam dirigir al CPR de Gradisca (un centre de detenció de persones migrants); vam denunciar aquests centres d'internament, on hi ha desatenció legal, mèdica i psicològica. Durant aquest any 2024, 14 persones han mort als CPR italians. A la tarda vam visitar la Casa del Poble de Trieste, on ens vam reunir amb organitzacions dels Balcans i italianes amb l'objectiu d'anar teixint una lluita comuna contra les fronteres travessant tres eixos: dret a migrar, no més morts a les fronteres i no a les guerres. L'endemà vam seguir debatent sobre aquests objectius i ens vam desplaçar al camp de concentració de la Risiera de Sant Sabba, on van ser executats molts antifeixistes, partisans. Així, unint lluites presents i memòria vam iniciar la tornada parant a la regió d'Emília Romagna, on vam visitar la Casa Fratelli Cervi, punt de referència i ajuda de les persones antifeixistes durant la Segona Guerra Mundial. Vam passar la nit a la Val di Susa, un lloc emblemàtic de lluita contra el TAV i pels drets de les persones migrants que ens va omplir d'energia per continuar les lluites als nostres territoris. ■

I USED TO LIVE IN A CITY. I MEAN, A REAL CITY

La mirada crítica dels videojocs cap a la desindustrialització

Américo Ferraiuolo

La desindustrialització és un concepte complex. Encara que, en un primer moment, la idea de desarticlar l'entramat industrial d'una regió pot intuir-se positiva —abraçar la filosofia del decreixement, a més dels evidents beneficis ambientals, entre d'altres—, en la pràctica la història ens recorda un cop més que les coses mai són tan senzilles.

Durant la dècada dels 70, les conseqüències d'un creixement capitalista prolongat i aparentment il·limitat van portar a un descens de la taxa de guany que va desembocar en una situació de crisi econòmica: l'augment dels costos d'energia, un incipient procés inflacionista i el creixement de la competència es van sumar a una forta organització per part de les treballadores contra aquestes grans indústries i a favor de les seves condicions laborals i de vida.

Tot i les polítiques keynesianes i els esforços de la burgesia per desarticlar els moviments obrers, no es va aconseguir recuperar les taxes de creixement desitjades. De fet, aquestes mateixes accions van provocar, respectivament, un excés de capacitat industrial i un estancament dels salaris que van continuar empitjorant l'ambient. Vista la situació, els Estats es van proposar modernitzar els sectors productius principals —abandonant pel camí les

La situació d'incertesa i inestabilitat prologada derivada d'aquest escenari tardocapitalista ha generat un incipient rerefons reivindicatiu dins l'entramat cultural

regions especialitzades en indústria ara obsoleta— i, per la seva part, les pròpies empreses van començar a deslocalitzar la seva producció amb l'objectiu d'abaratir costos i reduir el risc de sobreacumulació. Aquesta cadena d'esdeveniments va suposar un augment desmesurat de la taxa de desocupació i, en última instància, una forta recessió.

✦ KENTUCKY ROUTE ZERO

Com qualsevol altre període històric, aquest també ha inspirat moltes autores a l'hora d'ambientar les seves històries: la situació d'incertesa i inestabilitat prologada derivada d'aquest escenari tardocapitalista ha generat un incipient rerefons reivindicatiu dins l'entramat cultural. Més concretament, els videojocs, i especialment la part més independent i expressiva, han tingut un paper important en posar sota el focus d'atenció aquesta etapa. Veiem, per tant, alguns casos de narratives videolúdiques contextualitzades en regions desindustrialitzades i com integren aquesta premissa dins les seves històries.

Espais abandonats: Night in the Woods

Desenvolupat per Infinite Fall i publicat el 2017, *Night in the Woods* és una història *coming of age* ambientada en un poble fictici anomenat Possum Springs. Segons se'ns explica en l'interactiu, antigament la majoria dels habitants d'aquesta petita població treballaven en una mina de coure que pràcticament monopolitzava l'entramat industrial de la zona. El poble era pròsper i, encara que no massa gran, gaudia de certa rellevància a nivell geogràfic.

La carretera principal, a més, travessava Possum Springs, generant un flux de visitants que mantenia activa l'economia local: més negocis, millors infraestructures i fins i tot un centre comercial van ser alguns dels beneficis d'aquesta situació. La mina, però, va tancar. Un dia, simplement va deixar de ser rentable, i tota l'activitat va parar de cop, deixant la petita localitat sense feina i plena de forats —literal i metafòricament—. Amb la clausura del seu principal motor econòmic, i una posterior derivació del tràfic de la zona per una altra autopista, el poble va perdre el seu propòsit i,

sumit en l'oblit com tantes altres poblacions víctimes de l'era post-industrial, els seus habitants van quedar en una situació de pobresa i vulnerabilitat.

Tot això ho descobrim a través de la mirada de Mae, una noia de vint anys que torna a Possum Springs just després d'abandonar els seus estudis universitaris. En un principi no coneixem els motius d'aquesta decisió, només sabem que és un tema del que no vol parlar i al que acostuma a treure importància amb bromes. Però la realitat és que, darrera d'aquesta façana de passotisme juvenil, la Mae sent una angoixa asfixiant. Haver deixat els estudis és una decisió que la persegueix arreu on va, i això li causa una pressió tan intensa com la que té la seva petita ciutat a la vora del col·lapse. Els dubtes i la inquietud que pateix respecte a què fer amb la seva vida la porten a passar els seus dies deambulant, i és en aquest passejos eternals on s'ajunten les dues realitats del joc: la de l'estancament de Possum Springs i la de la incertesa de la Mae.

Aquestes passejades li serveixen per redescobrir la seva petita ciutat des d'una perspectiva més llunyanca i veure els danys d'una crisi econòmica que des d'abans que ella naixés ja era l'estat natural de les coses. A mesura que parlem amb els veïns, descobrim que les històries tràgiques causades per la pobresa s'acumulen a cada cantonada, i que tota la població està emmarcada en un clima opressiu i de desesperança causat per l'absència d'expectatives i la resignació al mal menor. Possum Springs existeix en una realitat on et veus obligada a madurar massa aviat i on els que intenten mantenir-se fermes en la seva identitat es queden enrere. Una cursa de fons on els últims són eliminats, però els primers només guanyen la possibilitat de seguir corrent.

Encara que els sous siguin baixos i les condicions pitjors, un treball precari però semi-estable és millor que la idea de saltar al buit

Així, la idea d'haver de renunciar a allò que ens fa ser qui som és simptomàtica d'un món on la classe mitjana és, cada cop més, una il·lusió. Possum Springs esdevé una instantània d'edificis en ruïnes i centres comercials abandonats que encapsula els traumes col·lectius de les classes més afectades per la desindustrialització. Un lloc on la idea de marxar i buscar la teva pròpia sort resulta massa intimidant, on la fal·làcia del somni americà, del *qui no arrisca no guanya*, no aplica. On encara que els sous siguin baixos i les condicions pitjors, un treball precari però semi-estable és millor que la idea de saltar al buit a risc d'aterrar en un pou sense fons. No hi ha segones oportunitats: si caus, perds.

■ Persones abandonades: Kentucky Route Zero

Aquesta mateixa aura de precarietat derivada del procés desindustrialitzador traspuja de tots els píxels d'un altre videojoc, *Kentucky Route Zero* (Cardboard Computer, 2013). La inestabilitat de la classe mitja-

❖ NIGHT IN THE WOODS

na que a *Night in the Woods* es representava com un cant coral de tota una població, aquí pren un matís més particular i posa el focus en els casos propis de les seves protagonistes. Totes elles són persones rebutjades per la societat, que (sobre)viuen en els marges i que veuen com cada dia més es van quedant obsoletes, deixades enrere per l'avenç imparable del capitalisme.

Kentucky Route Zero presenta al Conway, un camioner que treballa per una empresa de compravenda d'antiguitats que és a punt de tancar, i que es dirigeix a fer la seva última entrega. Des del començament, el Conway se'ns introdueix com una figura que dista de la clàssica imatge del protagonista d'un videojoc. És un home d'edat avançada que des que va deixar l'escola ha subsistit a base de feines precàries i que ha tingut problemes amb la llei i l'alcohol des de l'adolescència. Tot i que amb l'edat ha après a mostrar una façana de parsimònia nihilista, el que realment s'amaga rere aquesta justificació és un cansament resignat, un enteniment de que no importa quant intentis esmenar els teus errors —deixar la beguda o bolcar tot el teu afecte frustrat en un pobre gos ancià—: un cop la societat et cataloga com a pària, quedes exclòs.

Durant el seu camí per efectuar aquesta entrega, el Conway es troba amb per-

sonatges amb una situació tan marginal com la seva que s'uniran al seu viatge —com, per exemple, una reparadora de televisions CTR, o el fill d'una família que va ser desallotjada i va quedar sense llar—. Són persones que la seva identitat (un concepte que valoren, reivindiquen i pel qual lluiten activament) és precisament el que xoca contra aquesta roda imparable capitalista. Totes es veuen en la tessitura d'escollir entre cedir al sistema i perdre la seva identitat, o mantenir-se fermes en allò que són (i volen ser) amb el risc de desaparèixer de la societat i quedar-se relegades als marges.

D'aquesta manera, i amb una de les millors escriptures de personatges que s'han vist en un videojoc, *Kentucky Route Zero* ens suplica que no deixem que la inèrcia del món ens arrabassi el que ens fa ser qui som. L'inèrcia d'un món on l'espectre de la pobresa és cada cop més ampli i on no només són pobres aquelles persones sense llar. On també ho són les que a poc a poc veuen minvats els seu estalvis, o les qui directament mai han tingut possibilitat de generar-los. Les que necessiten pluriemplegar-se per aconseguir sobreviure i, per descomptat, aquelles que han de descuidar la seva salut —física, sí, però també mental— per seguir fixxant cada dia en una feina que odien. Per actuar contra l'avenç del capitalisme homogeneizador

és important, si no completament necessari, trobar vies per combatre aquesta tendència a la despersonalització dels individus.

Moviments com la *Great Resignation* són bons exemples d'acció col·lectiva, però també ho són la creació d'obres culturals que, tal com comentàvem al principi, busquen exposar i denunciar aquesta situació tan clarament insostenible i ens donen figures referents en les que projectar-nos. Figures com la Selmers, de *Night in the Woods*, que tot i els seus conflictes amb el passat gaudeix escrivint i recitant poesies amb les que canalitza aquests sentiments més agres que dolços. O com la Junebug i el Johnny, de *Kentucky Route Zero*, dos robots creats originalment per treballar en una mina, però que després de descobrir i escoltar una cinta de *cassette*, decideixen fugir per viure les seves pròpies vides, expressant-se i experimentant amb la música que els omple i modificant-se a sí mateixes per veure's més humanes i, sobretot, més com elles volen ser. Exemples, en definitiva, que ens mostrin que una altra manera de fer les coses és possible. Una desvinculada de la visió industrial, institucionalitzada i neoliberal que ens intenta convèncer que només existeix una manera correcta de fer les coses. Una alternativa més pròpia i personal, a la vegada que comuna, compartida i col·laborativa. ■■■

MAL D'ESCOLA

La cançó de cada estiu

Toni Álvarez

Comença el curs i, com si no haguéssim canviat de consellera i de partit polític al govern, ressonen els mateixos hits com si l'estiu continués. Han canviat el títols de les cançons però el ritme és el mateix, el mateix xumba xumba: sortir del desastre de PISA i oferir molt diàleg, amb una intro nova, la FP. Al llistat de ballables mainstream ja tenim els recursos per desplegar amb dignitat el sistema d'educació inclusiva aprovat a l'entramat legal i el calendari escolar.

La planificació va saltar pels aires i el procés d'adjudicació es va allargar tot el mes de juliol

Però a aquestes alçades del calendari, quan tot just acabem de començar el curs 2024-25, bona part del personal docent de Catalunya té encara la ressaca de les adjudicacions d'estiu, el procés pel qual s'atorga destinació provisional al curs següent a bona part de mestres i professors. El resum curt és que la planificació prevista va saltar pels aires a poques hores de sortir i el procés es va allargar tot el mes de juliol, afegit a la dificultat d'haver d'atorgar una destinació als 31.153 nous funcionaris, sense una previsió precisa dels perfils i vacants disponibles. Les presses no acostumen a ser bones conselleres i molt menys en educació, tot i que

és un mal prou arrelat gràcies a les genials decisions del darrer minut o sense consensuar que el sistema pateix sovint. Governar a cop de titular o d'urgència social de telenotícies, amb grup d'experts ad-hoc o sense, hauria de ser una excepció en un sector tan viu com és el nostre. I és que la quantitat de coses que passen cada dia a un centre educatiu que no ens pensàvem que passarien és molt gran. Gestionar la metamorfosi constant que és el dia a dia d'una escola o institut és quelcom desbordant per a qualsevol persona no acostumada a conviure en el tsunami vital educatiu. I sovint ho és per als que ens hi dediquem.

Hem començat aquest curs i segur que encara ens ressonen al cap els acomiadaments del curs passat, d'alumnes i famílies. I segurament de companyes i companys. Com si fóssim una peça intercanviable, comencem a fer feina amb gent desconeguda, de qui no sabem gaire cosa o res, amb qui ens haurem de vincular i compartir hores i sabers i amb qui ens haurem de relacionar de la forma més òptima per portar a terme els nostres múltiples encàrrecs, fer que el centre educatiu sigui un espai segur d'aprenentatge, garantir el desenvolupament global dels nostres alumnes...

Acabar el mes de juliol no sabent on anar a fer feina el curs següent o no saber qui vindrà a treballar al centre per planificar el curs següent és la part visible de la transició estival de les docents. L'agost de festes majors, de lectures, retrobades familiars i d'amistats, de no fer res, però a la vegada de no deixar de pensar en el curs següent sense haver-te acomiadat de l'anterior. Sensacions creuades, neguitoses de vegades, d'esperança en alguns casos, en qualsevol cas un trànsit que fem curs rere curs, amb la música i el ritme de la incertesa que, per molts anys que portis en el sector, sempre hi és.

El xumba xumba estival ens recorda els temes a l'agenda pública i política al voltant de l'educació mentre la majoria de docents portem el nostre set list amb les nostres preocupacions quotidianes, tot esperant sintonitzar amb companyes, alumnes i famílies i treballar per fer de les escoles i instituts un espai on aprendre, compartir i relacionar-nos posant en comú ritmes, estils i volums.

Amb tant soroll mediàtic, tanta polarització aparent i tant de silenci es fa difícil escoltar-se al que hauria de ser uns dels millors llocs per parlar d'educació, el claustre de la nostra escola. ■■■

CULTURA

L'escola laica d'Alaior.

Anarquisme, lliurepensament i educació

Pere Alzina

2024

Ed. Ses Voltes

Pere Alzina

Aquest és el nou títol que ha tret l'Editorial Ses Voltes Acràcia Associació Cultural de Ciutadella, illa de Menorca. Concretament és el vuitè volum i va dedicat a la història d'una de les iniciatives educatives més rellevants de la història de l'educació a l'illa de Menorca: l'Escola Laica d'Alaior.

Aquesta institució nasqué el 1906 i perllongà la seva activitat de manera ininterrompuda fins el 1936, just després de l'esclat de la Guerra Civil. 30 anys de vida d'una escola inspirada en l'Escola Moderna de Ferrer i Guàrdia situada en una població de poc més de 5000 habitants, a l'interior de l'illa de Menorca, situada a la perifèria de les perifèries de l'Estat, és una data més que destacable.

A finals del segle XIX sorgí en aquesta població un moviment cooperatiu i associatiu potent, tot i que minoritari en una població de perfil conservador, que lluità, des dels seus inicis, pels socors mutus (protecció davant les malalties, la jubilació, les baixes, les discapacitats), per la millora del benestar de la població obrera i per aconseguir una educació pràctica, gratuïta i universal per a tots.

L'Escola Laica funcionà amb el suport d'un col·lectiu ampli i heterogeni (unes 600 persones amb idees progressistes -liberals, republicans, anarquistes- agrupades en diferents associacions) i aconseguí una molt bona acollida entre la població. En alguns moments, se superaren els 150 alumnes matriculats i mantingué, durant

molts d'anys, una classe de pàrvuls. Gairebé des dels seus inicis practicà la coeducació (prohibida aleshores) i desenvolupà algunes de les innovacions pedagògiques del moment: classes en plena natura, sortides escolars, vetlades literàries obertes a tothom, pràctica del raonament moral i reflexiu, importància de les matemàtiques i de les àrees científiques, coneixements profunds de comerç internacional, classes de francès, anglès comercial, música i mecanografia.

Per l'Escola passaren mestres de reconegut prestigi; des del fundador Joan Mir i Mir, lliurepensador menorquí, passant per Joan Duran, rellevant mestre sabadellenc que desenvolupà una gran tasca social i educativa, fins a personatges de relleu internacional com Albà Rosell, Josep Alberola i Josep Xena fins a persones autodidactes com Pere Gomila o Francesc Sintès. Tots ells, a través de la premsa insular, feren interessants aportacions a la reflexió i a la innovació educativa.

Gairebé des dels seus inicis practicà la coeducació i desenvolupà algunes de les innovacions pedagògiques del moment

Els alumnes que assistiren a l'Escola, diferents generacions, mantingueren al llarg de la seva vida els ideals de progrés i transformació social que havien viscut a l'aula. Tres eixos els marcaren profundament: el compromís per a una educació per la pau al món; un nou concepte de les relacions humanes basat en l'horitzontalitat (de persona a persona, amb drets i deures igualitaris) i defugint de les relacions verticals (del poder, d'abús de la força o de la violència) i la capacitat de resistència davant l'adversitat. Aquest últim eix, malauradament, el mantingueren durant els anys de la dictadura que truncà molts dels seus projectes socials i personals, tot i que, una vegada acabada aquesta, molts iniciaren de nou el camí per aconseguir una educació pública, gratuïta i de qualitat per a tothom. La seva lluita i el seu patiment no fou en va. Moltes de les innovacions que implantaren a Alaior han esdevingut característiques bàsiques de tot sistema educatiu de qualitat.

Cultura de derechas

Furio Jesi

2024

Bellaterra Edicions

Cheb Palaias

Bellaterra edicions acaba de reeditar un llibre que no us hauria de passar desapercebut si us interessa el tema de la manipulació ideològica en el discurs i de com de difícil és construir un discurs d'esquerra basat en el llegat cultural de la dreta i les seves xorrades. Furio Jesi fou historiador de religions i mitologies, germanista i arqueòleg italià que va morir als 39 anys deixant una obra dispersa però contundent. Una mort prematura que l'agermana, d'alguna manera, amb un altre investigador de les formes i idees que amaga la cultura, en Mark Fisher; de qui, d'alguna manera, Furio Jesi n'és precedent. A partir d'un anàlisi de tòpics, mitologies, cultes als ancestres, a la família i a una antigor mitificada, Jesi va desgranant com tots aquests llocs comuns formen part d'un gruix ideològic on es defensa la classe dominant. Perquè és aquesta la que emet el missatge i qui inventa el llenguatge per emetre'l. D'alguna manera Jesi ens explica que la cultura és un dels hàbitats naturals del conservadorisme bàsicament perquè és la dreta qui té més gent treballant-hi. Clatellots merescuts a Mircea Eliade o a Julius Evola i el seu "racisme espiritual", de qui en desmunta el discurs fent una mena de tombarrella banalitzant la banalitat.

Com el filòleg Victor Klemperer va fer a l'imprescindible "La llengua del Tercer Reich", traduïda fa poc al català, Jesi es capbussa en tota aquesta xerrameca tradicional, ocultista i de terror i necrofilia patriòtica per mostrar-nos com d'hereus en som totes. I com necessitem reinventar el llenguatge perquè no podem explicar les nostres idees utilitzant el llenguatge de l'enemic per tornar a caure de quatre grapes a la seva teranyina. I sí, aquesta paraboleta final que acabo de fer, forma part dels tics de la cultura de dretes de la que parla el llibre.

La talpera.

Un western de la vulnerabilitat

Gerard Vilardaga Cunill
L'agulla Daurada, 2024

Redacció

«De tant en tant, penso que només som un para-xocs, una mena de BRIMO desarmada, algú a qui es col·loca davant la misèria per aturar les investides que genera la ràbia fermentada en la desigualtat més extrema. Potser som el més feble dels baluards del capitalisme (...)»

Aquest mes de setembre ha arribat a les llibreries el primer autor català del catàleg de L'Agulla Daurada, després de dos anys i

una vintena de títols: el company Gerard Vilardaga, que ens presenta una desfilada de situacions en la trinxera laboral i de la vida d'un treballador social. Un dietari ficcionat fruit de l'experiència d'un àcrata que volia canviar el món, on qualsevol que hagi treballat al sector social s'hi veurà emmirallat. A la resta, els il·luminarà el món de l'exclusió i la misèria, i les costures del sistema que la fomenta.

La desesperança, la frustració, la mesquina, la tristesa, les pors, mil misèries i algunes alegries i algunes escenes surrealistes ens arriben amb una prosa àgil, trempada, amb un to sovint sorneguer, a estones hilarant.

HUMOR

Oscar Alajarín

JORDI EL MOSSO • ESQUADRA SENSIBLE

DILLUNS 11 D'AGOST - 10:30A.M.

JORDI ESTÀ MOLT CABREJAT AMB LES COLLES DE GRÀCIA PER HABER-LI FOTUT EL SEU PLA SECRET

CHINI

Roger Peláez

EN LES MEVES SABATES

✦ MIGUEL ÀNGEL SERRADILLA SANTOS

Redacció

Parlem amb l'Anna Costal Fornells, comissària de l'Any Clavé, en el bicentenari del seu naixement (i a 150 anys del seu decés). Pare dels arxiconeguts Cors Clavé, republicà, coneixem l'home i el seu temps.

Clavé creix en una Barcelona en revolta permanent, sobretot els anys de 1835 a 1843. Com hi entronca políticament?

Podria ser que la mare, inclús la generació dels avis, ja estiguessin vinculats ideològicament en el progressisme; hi entra per la família, segur. Ell i tots els germans! I després les amistats; es fa molt amic de Monturiol, d'en Terradas. I s'empelta. I per la Jamància (1843), participa a l'assalt de la Ciutadella, que surt fatal!

Clavé serà un dels icarians catalans.

Ell té com a referent el *Viatge a Icaria* [de Cabet], que Monturiol publica per fascicles a *La fraternidad*. En aquest món ideal que és Icaria tothom sap música, tothom aprèn música a l'escola general, hi ha concerts de milers de persones a l'aire lliure, en jardins, i la música contribueix a l'harmonia social. Llavors, d'allà treu bona part de la inspiració, però també observa com funcionen els cors arreu d'Europa.

Llavors, existien ja a Europa?

Sí, però quina és la gran diferència? Que a França, per exemple, es creen perquè el govern central així ho vol; bandes i cors per tenir controlats els obrers...

Des de dalt!

Des de dalt. Endrecen els departaments francesos i els tenen controladíssims. Cla-

vé ho fa des de l'oposició política. I crec que la clau del seu èxit no és la vessant musical només: és l'associativa. Aleshores, la manera d'associar-se era fer veure que eren entitats purament recreatives. Llavors, ells no poden dir que són republicans, però, si t'hi fixes, a les juntes d'aquestes societats corals sempre hi ha farmacèutics, professionals liberals, que són republicans, que tu ja veus que són alcaldes republicans el 1873. Crea una base associativa, una identitat, articula la societat, els obrers, perquè els sindicats estaven prohibits! I ho fa dotant-los d'uns valors republicans federals i d'una educació. Per tant crea l'escola d'adults! I va crear la seguretat social de l'època! Caixes de resistència per quan un corista estava malalt, o per les vídues, i una fraternitat de veritat fins a la mort. Una fraternitat molt bèstia. I això a *El viatge a Icaria* també hi surt. Hi ha un lloc que diu que per descomptat que els malalts van a l'hospital, que és un palau. I l'hospital és gratuït. I tot això que hi ha a *El viatge a Icaria* ell ho aplica, i ho fa aquí, a la seva ciutat, i ho escampa pel seu país. No és utòpic: és real. O sigui, ell fa de l'utopia realitat.

Clavé mor just l'any 1874, quan es tanca el Sexenni i la República

Per mi el 74 és el final d'una època molt bèstia. Estèticament ja ve el Modernisme,

ja ve tota una generació de bohemis, de l'alta burgesia, que tergiversaran les coses, i s'acaba tot un món. Malgrat que els Cors de Clavé continuen i aquest pòsit que ell ha deixat durarà molts anys.

«Clavé crea l'escola d'adults, crea la seguretat social... ell fa de l'utopia realitat!»

És en aquests moments també que des del republicanisme federal alguns personatges arriben a les idees bakuninistes, com Farga Pellicer.

Em fascina la filla d'en Rafel Farga Pellicer, l'Ònia Farga, que musicalment és una bèstia! I no s'ha investigat gaire i se'n va anar a París, tocava el violí, tocava el piano... Clar, fa un recital al Palau de la Música —el 1909, a més a més!—, i en Millet diu «bah, aquesta noia és la filla d'en Farga! I dels Pellicer!», saps què vull dir? I aquesta noia fa l'himne del Vè Congrés d'Esperanto, el 1909, amb text en esperanto d'en Zamenhof. Hòstia, la música i l'anarquisme: aquí hi ha un camí per recórrer molt gros.

Clavé tothom se'l vol apropiat.

Sí! A principis del segle XX, des de l'Orfeó Català (catòlics, apostòlics, romans, tradicionalistes i tot això; molt catalanistes, però un catalanisme determinat), i fins a l'anarquisme, Lerroux... A la Casa del Pueblo es canta i es reivindica Clavé!

El catalanisme amb Clavé pot fer dues coses: ignorar-lo o apropiat-se'l. I en Millet ho té claríssim: se l'han d'apropriar com sigui. Llavors, què canta l'Orfeó? Les flors de maig i Els xiquets de Valls i poca cosa més. I al Palau de la Música a dins hi ha en Clavé allà esculpit, presidint, quiet. El model orfeònic, tradicionalista, catòlic i els models de cors de Clavé van continuar i van rivalitzar. I qui hagi volgut barrejar-ho dient «Ah, tots canten!»... doncs no. Són expressions corals, però la ideologia no té res a veure.

I hi ha diferències de classe?

Sí, els cors de Clavé continuen amb unes classes treballadores, mentre que el model orfeònic són la gent de més posició.

El catalanisme s'apropia igualment la sardana.

Les sardanes, a la Selva i a l'Empordà, eren revolucionàries i republicanes. Les mares cremaven els decrets de quintes i ballaven sardanes al seu voltant! Els republicans ballaven sardanes i els carlins ballaven contrapassos.

✦ Al web revistacatalunya.cat teniu una versió més extensa de la conversa